

บทที่ 2

วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษา เรื่อง มีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในกระบวนการแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลโพนงาม อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ผู้ศึกษาได้ทำการค้นคว้าแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อใช้กำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัยตามลำดับ ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน
2. แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น
3. แนวคิดเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล
4. การจัดทำแผนพัฒนาสามปี
5. สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล
6. สภาพทั่วไปขององค์การบริหารส่วนตำบลโพนงาม อำเภอโกสุมพิสัย

จังหวัดมหาสารคาม

7. แนวคิดเกี่ยวกับการสัมพันธ
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
9. กรอบแนวคิดการศึกษา

1. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

1. 1 ความหมายของการมีส่วนร่วม

ได้มีผู้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้หลายท่าน ดังนี้

William W. Reeder (1974 : 39 อ้างถึงใน ไพศาล เชาวนะ, 2543 : 9) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนว่า หมายถึง การมีส่วนร่วมในการพบปะสังสรรค์ทางสังคม ซึ่งรวมทั้งการมีส่วนร่วมของปัจเจกบุคคลและการมีส่วนร่วมของกลุ่ม ทวงธง ครุฑจ้อน (2545 : 32) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้าร่วมในการพิจารณาตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติงานทั้งในด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และการบริหารจัดการ

รติกานต์ แสนไชย (2549 : 19) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง ความร่วมมือ ไม่ว่าจะของปัจเจกบุคคลหรือกลุ่มคนที่ เห็นพ้องต้องกัน ร่วมรับผิดชอบหรือเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม เพื่อพัฒนา และแลกเปลี่ยนให้เป็นที่ไปในทิศทางที่ต้องการ โดยการกระทำผ่านกลุ่มหรือองค์กร

เกตินี พรหมตัน (2550 : 40) ให้ความหมายเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการพัฒนา คือ การให้คนมีโอกาสหาทางเลือกเอง มีโอกาสจัดการด้วยตนเอง มี โอกาสใช้เครื่องมือด้วยตนเอง

พระอนุกุล ศรีปัจฉิม (2550 : 22) ให้ความเห็นว่า การมีส่วนร่วมของ ชุมชน ไม่ได้เฉพาะหมายความว่า จะดึงให้ประชาชนเข้ามาร่วมในกิจกรรมตามที่ นักวิชาการหรือองค์กรพัฒนาตั้งขึ้น แท้ที่จริงแล้วเพียงให้ชุมชนมีกิจกรรมและวิธีดำเนินการ ของเขาเองในชุมชน พื้นฐานระดมทรัพยากรที่จำเป็น เพื่อบรรลุความสำเร็จตามที่ต้องการ และที่สำคัญคือ ตอบสนองความต้องการด้านจิตใจของคนในฐานะผู้ได้รับจากสังคม

จากความหมายและแนวคิดของการมีส่วนร่วมของประชาชนดังกล่าว สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การที่ประชาชนได้เข้าไปมีส่วนร่วมใน กิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยร่วมแสดงความคิดเห็นในการวางแผนพัฒนา ดำเนินกิจกรรมต่างๆ ร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินการ กำกับติดตามผล ร่วมรับประโยชน์ และ ร่วมรับผิดชอบซึ่งมีผลกระทบ โดยตรงหรือโดยอ้อมทั้งต่อตนเองและส่วนรวม

1.2. ลักษณะและขั้นตอนของการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมของประชาชน อาจจะเข้าร่วมกระบวนการตัดสินใจว่า จะต้องทำอะไร อย่างไร เข้าร่วมในการที่จะนำแผนงาน โครงการ ไปปฏิบัติโดยเสียสละ ทรัพยากรต่างๆ เช่น แรงงาน วัสดุ เงิน หรือความร่วมมือในองค์กรหรือกิจกรรมเฉพาะด้าน เข้าร่วมในผลประโยชน์ที่เกิดจากการพัฒนาและร่วมในความพยายามประเมินผล โครงการ ลักษณะการมีส่วนร่วมของชุมชน ได้มีผู้ศึกษาและเสนอแนะไว้ ดังนี้

ไพรัตน์ เตชะรินทร์ (2527 : 6-7) ได้กล่าวถึงลักษณะของการมีส่วนร่วม ของประชาชนในการพัฒนาชนบท ดังนี้

1. ร่วมทำการศึกษา ค้นคว้าปัญหา และสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้น ในชุมชน รวมทั้งความต้องการของชุมชน

2. ร่วมคิด ร่วมสร้างรูปแบบและวิธีการพัฒนา เพื่อที่จะแก้ไขปัญหาของชุมชน หรือเพื่อสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ ที่มีประโยชน์ต่อชุมชนหรือสามารถสนองต่อความต้องการของชุมชนได้

3. ร่วมวางแผนนโยบายหรือแผนงาน โครงการ หรือกิจกรรม เพื่อจัดและแก้ไขปัญหาและสนองต่อความต้องการของชุมชน

4. ร่วมการตัดสินใจ การใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

5. ร่วมจัดหรือปรับปรุงระบบบริหารงานพัฒนาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

6. ร่วมลงทุนในกิจกรรมโครงการของชุมชนตามขีดความสามารถของตนเอง

7. ร่วมปฏิบัติตามนโยบายแผนงาน โครงการ และกิจกรรมให้บรรลุตามเป้าหมาย

8. ร่วมควบคุม ติดตาม ประเมินผล และร่วมบำรุงรักษาโครงการและกิจกรรม ที่ได้ทำไว้โดยเอกชน และรัฐบาลให้ได้ใช้ประโยชน์ตลอดไป

ปรัชญา เวสารัชช์ (2538 : 91) ได้กล่าวถึงลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ ดังนี้

1. ร่วมแสดงความคิดเห็น

2. ร่วมสละทรัพยากรวัสดุ

3. ร่วมสละแรงงาน

4. ร่วมสละเวลา

Cohen and Uphoff (1980 : 104) (อ้างในพวงทอง โยธาใหญ่ 2545 :127)

กล่าวว่า การมีส่วนร่วม เป็นแนวคิดที่ได้รับการพัฒนาอย่างเป็นระบบมากที่สุด ซึ่งมีลักษณะและขั้นตอนของการมีส่วนร่วม ดังนี้

ขั้นที่ 1 การมีส่วนร่วมการตัดสินใจ (Decision Making) ในกระบวนการของการตัดสินใจนั้น ประการแรกสุดที่จะต้องกระทำคือ การกำหนดความต้องการและการจัดลำดับความสำคัญ ต่อจากนั้นเลือกนโยบายและประชากรที่เกี่ยวข้อง การตัดสินใจนี้เป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องที่ต้องดำเนินการไปเรื่อยๆ ตั้งแต่การตัดสินใจในช่วงเริ่มต้น การตัดสินใจในช่วงการดำเนินการวางแผน และการตัดสินใจปฏิบัติตามแผนที่วางไว้

ขั้นที่ 2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ (Implementation) ในส่วนที่เป็นองค์ประกอบของการดำเนินโครงการนั้น จะได้มาจากคำถามที่ว่าใครจะทำประโยชน์ให้แก่

โครงการได้บ้าง และจะทำประโยชน์ได้โดยวิธีใด เช่น การช่วยเหลือด้านทรัพยากร การบริหารงานการประสานงาน และการขอความช่วยเหลือ เป็นต้น

ขั้นที่ 3 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) การมีส่วนร่วมในการประเมินผลนั้น สิ่งสำคัญที่จะต้องสังเกต คือ ความเห็น (View) ความชอบ (Preferences) และความคาดหวัง (Expectation) ซึ่งจะมีอิทธิพลสามารถแปรเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลในกลุ่มต่างๆได้

ขั้นที่ 4 การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefits) ในส่วนที่เกี่ยวกับผลประโยชน์ในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพแล้ว ยังต้องพิจารณาถึงการกระจายผลประโยชน์ภายในกลุ่มด้วย ผลประโยชน์ของโครงการนี้ รวมทั้งผลที่ได้ประโยชน์ทางบวก และผลที่เด่นชัดในทางลบที่เป็นผลเสียของโครงการ ซึ่งจะได้ประโยชน์และเป็นโทษต่อบุคคลและสังคมด้วย

เจมส์ คี บีนทง (2527 : 10) ได้สรุปการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาไว้ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและหาสาเหตุของปัญหา
2. การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินการ
3. การมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงาน
4. การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล

สุวรรณี คงทอง (2536 : 15-16) ได้สรุปลักษณะของการมีส่วนร่วมไว้ ดังนี้

1. การร่วมประชุมวางแผนดำเนินการ โดยแสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะ
2. การร่วมดำเนินงานตามแผนงานที่กำหนดไว้ โดยเสียสละกำลังแรงงาน วัสดุ

กำลังเงิน หรือทรัพยากรใดๆ

3. การร่วมรับแบ่งปันประโยชน์ คือการร่วมในการใช้ประโยชน์ การร่วมในการติดตามผลงาน

1.3. รูปแบบของการมีส่วนร่วม

นิตินันท์ จงวุฒิเวศย์ (2527 : 185) ได้จำแนกรูปแบบของการมีส่วนร่วมออกเป็น 3 ประการ คือ

1. การที่ประชาชนมีส่วนร่วมโดยตรง (Direct Participation) โดยผ่านองค์กรจัดตั้งของประชาชน เช่น การรวมกลุ่มเยาวชนหรือกลุ่มต่างๆ

2. การที่ประชาชนมีส่วนร่วมโดยอ้อม (Indirect Participation) เป็นการมีส่วนร่วม โดยผ่านองค์กรตัวแทนของประชาชน เช่น การรวมกลุ่มคณะกรรมการหมู่บ้าน สมาชิกสภา องค์การบริหารส่วนตำบล

3. การที่ประชาชนมีส่วนร่วมโดยเปิดโอกาสให้ (Open Participation) โดยผ่าน องค์กรที่ไม่ใช่ผู้แทนประชาชน เช่น สถาบัน หรือหน่วยงานที่เชิญชวน หรือเปิดโอกาสให้ ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเมื่อใดก็ได้ตลอดเวลา

1.4 ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม

การที่ประชาชนจะตัดสินใจเข้าไปมีส่วนร่วมในการปฏิบัติและรับผิดชอบใน โครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ นั้น ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ เช่น ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัย ด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง ซึ่งเป็นคุณลักษณะในด้านบุคคลและกลุ่มบุคคล ซึ่งเป็นการ รับรู้ข้อมูลที่เกิดขึ้นจากภายนอก ซึ่งมีผู้ให้ความเห็นไว้ ดังนี้ คือ

อกิน รพีพัฒน์ (2542 : 21-22) กล่าวถึงปัจจัยพื้นฐานของการมีส่วนร่วมในการ พัฒนาเกิดจากพื้นฐานของประชาชน 4 ประการ คือ

1. ประชาชนต้องการมีความสามารถที่จะมีส่วนร่วม กล่าวคือ ประชาชนนั้นต้องมี ศักยภาพพอที่จะเข้าร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ได้ เช่น ประชาชนต้องมีความสามารถ ในการค้นหาความต้องการของตนเอง วางแผน จัดบริหารจัดการองค์กรและการใช้ทรัพยากร ในที่สุด

2. ประชาชนจะต้องมีความพร้อมที่จะมีส่วนร่วม กล่าวคือ ประชาชนจะต้องมี สภาพทางเศรษฐกิจ วัฒนธรรม และกายภาพ ที่เปิดโอกาสให้ได้เข้าไปมีส่วนร่วม

3. ประชาชนต้องมีความเป็นไปได้ที่จะเข้าร่วม กล่าวคือ ประชาชนจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจ เห็นถึงประโยชน์ของการเข้าร่วม มิใช่เป็นการบังคับหรือผลักดันให้เข้าร่วม โดย ที่ประชาชนไม่ประสงค์จะเข้าร่วม

4. ประชาชนต้องมีความเป็นไปได้ที่จะเข้าร่วม กล่าวคือ ประชาชนจะต้องมี โอกาสที่จะเข้าร่วม ซึ่งเป็นการกระจายอำนาจให้แก่ประชาชนในการตัดสินใจ และกำหนด กิจกรรมที่ตนเองนั้นต้องการในระดับที่เหมาะสม

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ (2527 : 183) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม และแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ

1. ความศรัทธาที่มีต่อความเชื่อในตัวบุคคลสำคัญและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ทำให้ ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การลงแขก การบำเพ็ญประโยชน์

2. ความเกรงใจในตัวบุคคลที่เคารพนับถือ หรือมีเกียรติยศ ชื่อเสียง ตำแหน่ง ทำให้ประชาชนเกิดความเกรงใจที่จะมีส่วนร่วมด้วย ทั้ง ๆ ที่ยังไม่เกิดความศรัทธาหรือความเต็มใจ

3. อำนาจบังคับที่เกิดจากการที่บุคคลที่มีอำนาจเหนือกว่า ทำให้ประชาชนถูกบีบบังคับให้มีส่วนร่วมในการกระทำต่าง ๆ เช่น บีบบังคับให้ทำงานหนัก เป็นต้น

มานิตย์ จันทรจำเริญ (2535 : 19-20) ได้สรุปปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ 11 ประการ ดังนี้

1. การปฏิบัติตนให้คล้ายตามความเชื่อพื้นฐาน กล่าวคือ บุคคลและกลุ่มบุคคลดูเหมือนกันจะเลือกวิธีการปฏิบัติที่สอดคล้องและคล้ายคลึงกับความเชื่อพื้นฐานของตนเอง
2. มาตรฐานคุณค่าบุคคลและกลุ่มบุคคลดูเหมือนกันจะปฏิบัติในลักษณะที่สอดคล้องกับมาตรฐานคุณค่าของตนเอง
3. เป้าหมายบุคคลและกลุ่มบุคคล ดูเหมือนกันจะส่งเสริม ปกป้อง และรักษาเป้าหมายของตนเอง
4. ประสบการณ์ที่ผิดปกติธรรมดา พฤติกรรมของบุคคลและกลุ่มบุคคลบางครั้งมีรากฐานมาจากประสบการณ์ที่ผิดปกติธรรมดา
5. ความคาดหวังบุคคลและกลุ่มบุคคลจะประพฤติปฏิบัติตามแบบที่คาดหวังว่า จะต้องประพฤติในสถานการณ์นั้นๆ ทั้งยังชอบปฏิบัติตัวต่อผู้อื่น ในลักษณะที่ตนเองคาดหวังจากผู้อื่น
6. การมองแต่ตัวเอง บุคคล และกลุ่มบุคคลมักจะกระทำสิ่งต่างๆ ที่คิดว่าตนเองควรจะต้องทำเช่นนั้น
7. การบีบบังคับ บุคคลและกลุ่มบุคคลมักจะทำสิ่งต่างๆ ด้วยความรู้สึกว่าตนเองถูกบีบบังคับให้ทำ
8. นิสัยและประเพณี บุคคลและกลุ่มบุคคลมักจะกระทำสิ่งต่างๆ ตามนิสัยที่ตนเองนั้นชอบ เมื่ออยู่ในสถานการณ์นั้นๆ
9. โอกาส บุคคลหรือกลุ่มบุคคลมักจะเข้ามามีส่วนร่วมในรูปแบบการปฏิบัติของสังคม โดยเฉพาะในทางที่เกี่ยวข้องกับจำนวนและชนิดของโอกาส ตามที่โครงสร้างของสังคมจะเอื้ออำนวยให้
10. ความสามารถ บุคคลหรือกลุ่มบุคคลมักจะเข้าร่วมกิจกรรมที่ตนเองมีความสามารถ

11. การสนับสนุน บุคคลหรือกลุ่มบุคคลมักจะเริ่มปฏิบัติงานเมื่อรู้สึกว่าเขาได้รับการสนับสนุน

1.5. การมีส่วนร่วมของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบล

โกวิท พวงงาม และปรีดี โชติช่วง (2544 : 31-39) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลสามารถกระทำได้ ดังนี้

1. สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล
2. เลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล
3. ให้ข้อมูล ข่าวสาร คำแนะนำ หรือแจ้งปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนแก่องค์การบริหารส่วนตำบล
4. เสียสละแรงงาน ทรัพย์สิน ร่วมใน โครงการขององค์การบริหารส่วนตำบล
5. ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ มติ หรือคำแนะนำโดยชอบขององค์การบริหารส่วนตำบล
6. เสียภาษีให้องค์การบริหารส่วนตำบล ตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับที่กำหนด
7. ร่วมกิจกรรมต่างๆ ไปขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยเฉพาะการพัฒนาชนบทและการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน
8. ร่วมมือกับหน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ และองค์กรเอกชน ในการพัฒนาชนบทตามแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบล
9. ร้องขอให้ออกข้อบังคับตำบล โดยราษฎร ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น
10. ตรวจสอบ ควบคุมการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบล
 - 10.1 ตรวจสอบพฤติกรรมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ที่ประชาชนเลือกตั้งให้ทำประโยชน์แก่ประชาชน
 - 10.2 เข้าร่วมรับฟังการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลอย่างสม่ำเสมอ
 - 10.3 ขอรับทราบข้อมูลข่าวสารจากองค์การบริหารส่วนตำบล หากเห็นว่าการทำงานไม่โปร่งใส
 - 10.4 ตรวจสอบแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล หากเห็นที่ไม่โปร่งใส
 - 10.5 ตรวจสอบการจัดทำข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายประจำปีขององค์การ

บริหารส่วนตำบล ว่ามีการใช้จ่ายงบประมาณไปทำอะไรบ้าง ตรงตามแผนพัฒนาประจำปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลหรือไม่

10.6 ตรวจสอบ ติดตามการก่อสร้าง โครงการและการใช้จ่ายงบประมาณ ขององค์การบริหารส่วนตำบลว่าถูกต้อง โปร่งใส และเกิดประโยชน์หรือไม่

10.7 ติดตามข้อมูลข่าวสาร และประกาศขององค์การบริหารส่วนตำบล

10.8 กัดค้านข้อบังคับหรือมติขององค์การบริหารส่วนตำบลที่จะทำให้ ประชาชนได้รับความเดือดร้อน

10.9 การดำเนินงานเพื่อให้การตรวจสอบ ควบคุมองค์การบริหารส่วน ตำบล บรรลุผล เช่น แจกจ่ายองค์การบริหารส่วนตำบล หรือสมาชิกสภาองค์การบริหาร ส่วนตำบล กรณี เพิกเฉยต่อการคัดค้านของประชาชนให้ร้องเรียน ไปยังนายอำเภอทันที กรณี คณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล หรือพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลทำให้ ประชาชนได้รับความเสียหายสามารถฟ้องศาลได้ สามารถถอดถอนคณะผู้บริหารหรือ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลได้ โดยราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามเกณฑ์ ที่กำหนด เข้าชื่อร้องต่อผู้ว่าราชการจังหวัด 3 ใน 4 ของผู้มาลงคะแนนเสียงมีมติให้ถอดถอน

10.10 เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการในการจัดซื้อจัดจ้าง โดยวิธีการสอบราคา ประกวดราคา และวิธีพิเศษขององค์การบริหารส่วนตำบล อย่างน้อยคณะละ 2 คน

10.11 เจตนาารมณ์ของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นเงื่อนไข สำคัญในการมีส่วนร่วมในองค์การบริหารส่วนตำบล

10.12 เข้าร่วมประชาคมหมู่บ้าน ตำบล เพื่อเป็นฐานกำลังในการพัฒนาท้องถิ่น กับองค์การบริหารส่วนตำบล

10.13 ได้รับการบริการสาธารณะ และการบำบัดทุกข์บำรุงสุขจากองค์การ บริหารส่วนตำบล

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง การ ที่สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เข้า ไปเกี่ยวข้อง โดยสมัครใจ และโดยหน้าที่ ในทุก ขั้นตอน ซึ่งประกอบด้วย การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ การมี ส่วนร่วมในการร่วมรับผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

2. แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น

2.1. ความหมายของการปกครองท้องถิ่น

ได้มีนักวิชาการหลายท่าน ได้สรุปความหมาย และคำนิยามเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นไว้ ซึ่งมีหลักการสำคัญที่คล้ายคลึงกัน จะต่างกันบ้างก็คือจำนวน และรายละเอียดปลีกย่อย ซึ่งสามารถพิจารณาได้ ดังนี้

ประธาน คงฤทธิศึกษากร (2525 : 7) ได้ให้ความหมายการปกครองท้องถิ่นว่า เป็นการปกครองที่เป็นผลอันเนื่องมาจากการกระจายอำนาจทางการปกครองของรัฐ และโดยนัยนี้จะเกิดมีองค์กรทำหน้าที่ปกครองท้องถิ่นโดยคนในท้องถิ่นนั้น ๆ องค์กรนี้จัดตั้งและถูกควบคุมโดยรัฐบาลแต่มีอำนาจในการกำหนดนโยบายและควบคุมให้มีการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายของตนเอง

อุทัย หิรัญโต (2525 : 4) ได้ให้ความหมายของการปกครองท้องถิ่นว่า การปกครองท้องถิ่นคือ การปกครองที่รัฐบาลมอบให้ประชาชนในท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่ง และดำเนินการกันเองเพื่อบำบัดความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น การบริหารงานของท้องถิ่นมีองค์กรของท้องถิ่นประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ซึ่งประชาชนเลือกตั้งมาทั้งหมดหรือบางส่วน ทั้งนี้มีความเป็นอิสระในการบริหารงาน แต่รัฐบาลต้องควบคุม โดยวิธีการต่างๆ ตามความเหมาะสม จะปราศจากการควบคุมของรัฐบาลไม่ได้เพราะการปกครองท้องถิ่นเป็นสิ่งที่รัฐทำให้เกิดขึ้น

2.2. วัตถุประสงค์ของการปกครองท้องถิ่น

วัตถุประสงค์ของการปกครองท้องถิ่น สามารถจำแนกได้ ดังนี้

2.2.1 ช่วยแบ่งเบาภาระของรัฐบาลเป็นสิ่งที่เห็นได้ชัดว่า ในการบริหารประเทศจะต้องอาศัยเงินงบประมาณเป็นหลัก หากเงินงบประมาณจำกัดภารกิจ ที่จะต้องบริการให้กับชุมชนต่างๆ อาจไม่เพียงพอ ดังนั้น หากจัดให้มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้นๆ ก็สามารถมีรายได้ มีเงินงบประมาณของตนเองเพียงพอที่จะดำเนินการสร้างสรรค์ความเจริญให้กับท้องถิ่นได้ จึงเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาล ได้เป็นอย่างมาก การแบ่งเบาเป็น การแบ่งเบาทั้งในด้านการเงิน ตัวบุคคล ตลอดจนเวลาที่ใช้ในการดำเนินการ

2.2.2 เพื่อสนองตอบต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นอย่างแท้จริง เนื่องจากประเทศมีขนาดกว้างใหญ่ ความต้องการของประชาชนในแต่ละท้องถิ่นย่อมมีความแตกต่างกัน การรื้อบริการบริการของรัฐบาลแต่อย่างเดียวยังไม่ตรงตามความต้องการที่แท้จริงและล่าช้า หน่วยการปกครองท้องถิ่นที่มีประชาชนในท้องถิ่นเป็นผู้บริหารเท่านั้น จึงจะสามารถตอบสนองความต้องการนั้นได้

2.2.3 เพื่อความประหยัด โดยที่ท้องถิ่นแต่ละแห่งมีความแตกต่างกัน สภาพความเป็นอยู่ของประชาชนก็ต่างไปด้วย การจัดตั้งหน่วยการปกครองท้องถิ่นขึ้นจึงจำเป็น โดยให้อำนาจแก่หน่วยการปกครองท้องถิ่นในการจัดเก็บภาษีอากร ซึ่งเป็นวิธีการหารายได้ให้กับท้องถิ่นเพื่อนำไปใช้ในการบริหารกิจการของท้องถิ่น ให้ประหยัดเงินงบประมาณของรัฐบาลที่จะต้องจ่ายให้กับท้องถิ่นทั่วประเทศ และแม้จะมีการจัดสรรเงินงบประมาณจากรัฐบาลไปบ้าง แต่ก็มีเงื่อนไขที่กำหนดไว้อย่างรอบคอบ

2.2.4 เพื่อให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นเป็นสถาบัน ที่ให้การศึกษาการปกครองในระบบประชาธิปไตยแก่ประชาชน จากการศึกษาการปกครองท้องถิ่นเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง ไม่ว่าจะโดยการสมัครรับเลือกตั้งเพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นเลือกเข้าไปทำหน้าที่ฝ่ายบริหารหรือฝ่ายนิติบัญญัติของหน่วยการปกครองท้องถิ่นก็ตาม การปฏิบัติหน้าที่ที่แตกต่างกันนี้มีส่วนในการส่งเสริมการเรียนรู้ถึงระบบการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระดับชาติได้เป็นอย่างดี

สรุปได้ว่า วัตถุประสงค์ของการปกครองท้องถิ่น เป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาล สนองตอบต่อความต้องการของประชาชน ประหยัดเงินงบประมาณของรัฐบาล และส่งเสริมการเรียนรู้การปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง

2.3. ความสำคัญของการปกครองท้องถิ่น

ชวงค์ ฉายะบุตร, ประทาน คงฤทธิศึกษากร และ โกวิท พวงงาม (อ้างถึงในวาริติน วัชชัย, 2545 : 37-38) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการปกครองท้องถิ่นยึดตามหลักการกระจายอำนาจ และสอดคล้องกับหลักประชาธิปไตย ไว้ดังนี้

1. การปกครองท้องถิ่น คือรากฐานของการปกครองในระบบประชาธิปไตย (Basic Democracy) เพราะการปกครองท้องถิ่นจะเป็นสถาบันฝึกสอนการเมืองการปกครอง

ให้แก่ประชาชน ทำให้เกิดความคุ้นเคยในสิทธิและหน้าที่ของพลเมือง อันจะนำไปสู่การเลื่อมใสศรัทธาในระบอบประชาธิปไตย

2. การปกครองท้องถิ่น ทำให้ประชาชนในท้องถิ่น รู้จักการปกครองตนเอง (Self Government) ด้วยเหตุที่การเมืองท้องถิ่น มีผลกระทบต่อประชาชน โดยตรงและใกล้ชิด อันเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งเป็นหัวใจของการปกครองระบอบประชาธิปไตย ผู้บริหารที่มาจาก การเลือกตั้ง โดยอาศัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนจึงต้องฟังเสียงของประชาชนด้วยวิถีทางประชาธิปไตย เช่น การออกเสียงประชามติ (Referendum) อำนาจการถอดถอน (Recall) ซึ่งเป็นการกระจายอำนาจไปในระดับรากหญ้า (Grass Roots) ซึ่งเป็นฐานเสริมอันสำคัญยิ่งของการพัฒนาระบบการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

3. การปกครองท้องถิ่น เป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาล ซึ่งเป็นหลักการสำคัญของการกระจายอำนาจการปกครองท้องถิ่น เพื่อที่จะตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างทั่วถึง และยังเป็นการแก้ไข ไขได้รวดเร็วขึ้น

4. การปกครองท้องถิ่นสามารถตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นตรงเป้าหมาย และมีประสิทธิภาพ

5. การปกครองท้องถิ่นจะเป็นแหล่งสร้างผู้นำทางการเมือง และการบริหารของประเทศในอนาคต

6. การปกครองท้องถิ่นมีความสอดคล้องกับแนวความคิดในการพัฒนาชนบทแบบพึ่งพาตนเอง

จากความสำคัญขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังกล่าวข้างต้น การปกครองท้องถิ่น เป็นรากฐานของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ส่งเสริมให้ประชาชนมีความสามารถในการปกครองตนเอง ตามหลักการกระจายอำนาจ ถูกกำหนดโดยกฎหมายให้เป็นส่วนหนึ่งในการบริหารราชการแผ่นดิน เป็นการมอบอำนาจหน้าที่ในการบริหาร แก้ไขปัญหา ตอบสนองความต้องการของประชาชน พัฒนาท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้าทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมให้ประชาชนมีความตื่นตัวทางการเมืองการปกครอง โดยเริ่มต้นจากระดับท้องถิ่น และนำไปสู่การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับชาติต่อไป

2.4. องค์ประกอบของการปกครองท้องถิ่น

วาริติน วังชัย (2545 : 38) ได้ชี้ให้เห็นถึงองค์ประกอบสำคัญๆของการปกครองท้องถิ่น ไว้ดังนี้

1. หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะได้รับการจัดตั้งขึ้น โดยผลแห่งกฎหมายและหน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้นๆจะมีสภาพเป็นนิติบุคคล

2. หน่วยการปกครองท้องถิ่นที่ได้รับการจัดตั้งขึ้น จะต้องไม่อยู่ในสายงานบังคับบัญชา (Hierarchy) ของหน่วยงานทางราชการ เพราะจะต้องเป็นหน่วยงานที่มีอำนาจปกครองตนเอง (Autonomy)

3. หน่วยการปกครองท้องถิ่นที่จัดตั้งขึ้น ต้องมีองค์กรที่มาจากการเลือกตั้ง (Election) โดยประชาชนในท้องถิ่น เพื่อแสดงให้เห็นถึงการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของประชาชน (Political Participation)

4. หน่วยการปกครองท้องถิ่น จะต้องมียอำนาจในการจัดเก็บรายได้ (Revenue) โดยการขออนุญาตจากรัฐ เพื่อให้ท้องถิ่นมีรายได้นำมาทำนุบำรุงท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้า

5. หน่วยการปกครองท้องถิ่น มีอำนาจในการกำหนดนโยบายและมีการควบคุมให้มีการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบาย ตามครรลองของการปกครองที่ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองอย่างแท้จริง

6. หน่วยการปกครองท้องถิ่น มีอำนาจในการออกข้อบังคับ เพื่อกำกับให้มีการปฏิบัติไปตามนโยบาย หรือความต้องการของท้องถิ่น แต่ข้อบังคับนั้นๆต้องไม่ขัดต่อกฎหมายหรือข้อบังคับอื่นใดของรัฐ

7. หน่วยการปกครองท้องถิ่น เมื่อได้รับการจัดตั้งขึ้นแล้ว ยังคงอยู่ในความรับผิดชอบและอยู่ในการกำกับดูแลจากรัฐ เพื่อประโยชน์และความมั่นคงแห่งรัฐและประชาชนในส่วนรวม

อุทัย หิรัญโต (2523 : 22) ได้สรุปว่า การปกครองท้องถิ่นมีองค์ประกอบที่สำคัญ 8 ประการ ดังนี้

1. สถานะตามกฎหมาย (Legal Status) หมายความว่า หากประเทศใดกำหนดเรื่อง การปกครองท้องถิ่นไว้ในรัฐธรรมนูญของประเทศ การปกครองท้องถิ่นของประเทศนั้นจะมีความเข้มแข็งกว่าการปกครองที่จัดตั้งขึ้นโดยกฎหมายอื่น เพราะข้อความที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญนั้นเป็นการแสดงให้เห็นว่า ประเทศนั้นมีนโยบายที่กระจายอำนาจอย่างแท้จริง
2. พื้นที่และระดับ (Area and Level) ปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการกำหนดพื้นที่และระดับของหน่วยการปกครองท้องถิ่นมีหลายประการ เช่น ปัจจัยทางภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ เชื้อชาติและความสำนึกในการปกครองตนเองของประชาชน จึงได้มีกฎเกณฑ์ที่กำหนดพื้นที่และระดับของหน่วยการปกครองท้องถิ่นออกเป็น 2 ระดับ คือ หน่วยการปกครองท้องถิ่นขนาดเล็ก และขนาดใหญ่
3. การกระจายอำนาจหน้าที่ การที่จะกำหนดให้ท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับนโยบายทางการเมืองและการปกครองของรัฐบาลเป็นสำคัญ
4. องค์การนิติบุคคล จัดตั้งขึ้นโดยผลแห่งกฎหมายแยกจากรัฐบาลกลาง หรือรัฐบาลแห่งชาติ มีขอบเขตการปกครองที่แน่นอน มีอำนาจในการกำหนดนโยบาย ออกกฎข้อบังคับ ควบคุมให้มีการปฏิบัติตามนโยบายนั้นๆ
5. การเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การ หรือคณะผู้บริหาร จะต้องได้รับเลือกตั้งจากประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ ทั้งหมดหรือบางส่วน เพื่อแสดงถึงการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของประชาชน โดยเลือกผู้บริหารท้องถิ่นของตนเอง
6. อิสระในการปกครองตนเอง สามารถใช้ดุลยพินิจของตนเองในการปฏิบัติกิจการภายในขอบเขตของกฎหมาย โดยไม่ต้องขออนุญาตจากรัฐบาลกลาง และไม่อยู่ในสายงานบังคับบัญชาของหน่วยงานทางราชการ
7. งบประมาณของตนเอง มีอำนาจในการจัดเก็บรายได้ การจัดเก็บภาษีตามขอบเขตที่กฎหมายให้อำนาจในการจัดเก็บ เพื่อให้ท้องถิ่นมีรายได้เพียงพอที่จะทำนุบำรุงท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้าต่อไป
8. การควบคุมดูแลของรัฐ เมื่อได้รับการจัดตั้งขึ้นแล้วยังคงอยู่ในการกำกับดูแลจากรัฐ เพื่อประโยชน์และความมั่นคงของรัฐและประชาชน โดยรวม โดยมีอิสระในการ

ดำเนินงานของหน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้น ทั้งนี้ มิได้หมายความว่ามิอัสระเต็มที่ทีเดียว คงหมายถึงเฉพาะอัสระในการดำเนินการเท่านั้น เพราะท้องถิ่นจะกลายเป็นอธิปไตยไป รัฐจึงต้องสงวนอำนาจในการควบคุมดูแลอยู่

สรุปได้ว่า องค์ประกอบของการปกครองท้องถิ่น ถูกกำหนดขึ้นลงพื้นฐานทฤษฎีการกระจายอำนาจและอุดมการณ์ประชาธิปไตย ซึ่งมุ่งเปิดโอกาสและสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมืองและกิจกรรมการปกครองตนเอง เน้นการมีอำนาจอัสระในการตนเอง มีการเลือกตั้ง มีองค์การหรือสถาบันที่จำเป็นในการปกครองตนเอง และที่สำคัญคือประชาชนในท้องถิ่น จะมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองอย่างกว้างขวาง

2.5. หน้าที่รับผิดชอบของการปกครองท้องถิ่น

อุทัย หิรัญโต (2531 : 16) กล่าวว่า รัฐบาลได้กระจายอำนาจให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นมีหน้าที่รับผิดชอบในการให้บริการแก่ประชาชนและท้องถิ่น ทั้งนี้ หลักการที่จะกำหนดว่าหน้าที่ใดควรให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นรับผิดชอบดำเนินการ โดยให้ข้อพิจารณาไว้ดังนี้

1. การพิจารณาถึงกำลังเงิน กำลังงบประมาณ เพราะในท้องถิ่นหลายแห่งยังประสบกับปัญหาการขาดแคลนงบประมาณ ไม่สามารถดำเนินงานตามหน้าที่รับผิดชอบที่กว้างขวางเกินกำลังของตนได้
2. การพิจารณาถึงกำลังคน กำลังความสามารถของอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ เพราะกำลังคน และเครื่องมือ ใช้เป็นปัจจัยที่สำคัญในการดำเนินการบริหารท้องถิ่นให้ได้ทั่วถึง
3. หน้าที่รับผิดชอบของท้องถิ่น ควรเป็นเรื่องที่เป็นประโยชน์ต่อท้องถิ่นอย่างแท้จริง หากกิจการนั้นเกินกว่าภาระ หรือเป็นนโยบายซึ่งรัฐบาลต้องการความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันทั่วประเทศ ก็ไม่ควรมอบให้ท้องถิ่นดำเนินการ เช่น การศึกษาในระดับอุดมศึกษา หรืองานทะเบียนที่ดิน ที่สาธารณะ เป็นต้น

การกำหนดหน้าที่รับผิดชอบให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นดำเนินการที่เป็นอยู่ในบางประเทศ มีข้อพิจารณา ดังนี้

1. เป็นงานที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของท้องถิ่น และงานที่เกี่ยวกับการอำนวยความสะดวกในชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชน
2. งานที่เกี่ยวกับการป้องกันภัย การรักษาความปลอดภัย ได้แก่ งานตำรวจ งานดับเพลิง
3. งานที่เกี่ยวกับสวัสดิการสังคม ซึ่งมีความสำคัญสำหรับคนในท้องถิ่นเป็นอันมาก ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ขององค์กรปกครองท้องถิ่นต้องจัดให้มีขึ้น หรือต้องรับผิดชอบร่วมมือกับรัฐบาลเพื่อแก้ปัญหา
4. งานที่เกี่ยวกับการพาณิชย์ของท้องถิ่น ถือเป็นกิจการที่บริการให้ประชาชน เช่น การจัดตั้ง สถานธนาภิบาล หรือ โรงจําํา การจัดตลาด การจัดบริการเดินรถ ซึ่งเป็นงานที่สามารถเรียกค่าบริการจากประชาชนได้

ลักษณะการกำหนดหน้าที่รับผิดชอบในหน่วยการปกครองท้องถิ่นรับไปดำเนินการนั้น กระทำได้ 2 ลักษณะ คือ

1. บัญญัติไว้ในกฎหมาย หรือพระราชบัญญัติอันเป็นการทั่วไป ทั้งนี้เพื่อความต้องการความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน หรือความคล้ายคลึงกัน เช่น การบัญญัติหน้าที่ของเทศบาลในพระราชบัญญัติเทศบาลที่กำหนดให้เทศบาลทุกเทศบาลมีหน้าที่ ซึ่งแบ่งออกเป็นหน้าที่บังคับให้กระทำหรือหน้าที่ให้เลือกกระทำได้
2. บัญญัติไว้ในกฎหมายเป็นการเฉพาะเจาะจง แต่ละหน่วยการปกครองท้องถิ่นในลักษณะนี้ รัฐบาลจะตรากฎหมายหรือพระราชบัญญัติจัดตั้งหน่วยการปกครองท้องถิ่น พร้อมทั้งกำหนดหน้าที่รับผิดชอบขึ้นมาพร้อมกับกฎหมายนั้น เช่น การตราพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2548 ซึ่งได้กำหนดหน้าที่รับผิดชอบไว้อย่างชัดเจน

สรุปว่า หน้าที่รับผิดชอบของการปกครองท้องถิ่นนั้น เป็นไปตามพระราชบัญญัติ กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 16 และ 17

2.6. การปกครองท้องถิ่นกับการพัฒนาท้องถิ่น

ชิติกานต์ แส่นไชย (2549 : 21-23) ได้สรุปเกี่ยวกับการปกครองและการพัฒนาท้องถิ่นว่า เป็นการพัฒนาตามแนวอุดมคติ ซึ่งหมายถึงการเปลี่ยนแปลงใน 3 ลักษณะ ได้แก่ มีความเจริญเติบโต (Growth) มีการเปลี่ยนแปลงระบบ (System Change) และ มีการวางแผน (Planned Change) การพัฒนาเกิดขึ้นจากกระบวนการวางแผน เพื่อให้มีความเจริญเติบโตในทิศทางของการสร้างสถานะทันสมัย (Modernization) การสร้างชาติ (Nation – Building) และความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจและสังคม (Social – Economic Progress) ซึ่งจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงระบบไปพร้อมๆกันกับความเจริญเติบโตด้วย โดยคำนึงถึงหลักการที่สำคัญ ดังนี้

1. ความต้องการ (Need) เพื่อที่จะให้เกิดการกระทำ คือ

1.1 การมีส่วนร่วมของคนที่เกี่ยวข้อง

1.2 การแจกจ่ายผลการกระทำให้เท่าเทียมกัน

2.3 ความร่วมมือ ความสามัคคีช่วยกันทำงาน

2.4 การกระทำให้ทั่วถึงทุกพื้นที่ ขอบเขตการบริหารการปกครอง

2.5 ความถูกต้องตามกฎหมาย การทำให้เป็นไปตามกฎหมายหรือการยอมรับว่าถูกต้อง

2.6 เอกสิทธิ์ หรือความเหมือนกันบางประการ

2. อุปสรรค (Obstacles) หรือปัญหาต่างๆเกี่ยวกับการวางแผน และการดำเนินการตามแผนพัฒนา ควรจะได้รับการศึกษาวิเคราะห์ วิจัยให้เป็นที่เข้าใจอย่างแน่ชัดถูกต้องและครบถ้วน

3. ทรัพยากร (Resources) หมายถึง สิ่งที่ต้องใช้ในการทำงานเพื่อการพัฒนา เริ่มจาก คน คุณภาพของคน ความรู้ ความสามารถ และทักษะของคน รวมทั้งทรัพยากรด้านอื่นๆ

เช่น เงิน งบประมาณ ทุน วัสดุเครื่องใช้ เครื่องยนต์กลไกต่างๆ รวมทั้งทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่น เพื่อนำมาเปลี่ยนแปลง เพื่อประโยชน์ต่อท้องถิ่นด้วย

4. ศักยภาพ (Potentialities) หมายถึง ความสามารถหรือพลังงานขององค์กรปกครองท้องถิ่นที่จะกระทำการต่างๆ ให้บรรลุผลในอนาคต นอกจากนี้ยังจำเป็นต้องคำนึงถึงแนวความคิดในเรื่องนี้ด้วย กล่าวคือ องค์กรที่จะสามารถวางแผนและดำเนินการตามแผนพัฒนาได้ค่านั้น จะต้องมียุทธศาสตร์ ดังนี้

4.1 ความต่อเนื่องและความมั่นคงทางนโยบายของฝ่ายการเมือง

4.2 ทรัพยากร

4.3 ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ใหม่ๆ หรือนวัตกรรม

4.4 ทักษะ

4.5 ทุน

4.6 ความช่วยเหลือทางด้านเทคนิค

สรุปได้ว่า สิ่งที่ควรคำนึงถึงในการปกครองและพัฒนาท้องถิ่นอย่างมีเป้าหมายวิธีการอย่างมีระบบที่แน่นอน อันจะนำไปสู่การพัฒนาชาติบ้านเมืองส่วนร่วม มีดังนี้

1. การจัดระบบการปกครอง และระเบียบการบริหารราชการแผ่นดินที่แน่นอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องรูปแบบของการบริหารส่วนท้องถิ่น

2. สร้างระบบและระเบียบ ตลอดจนขั้นตอนของการบริหารส่วนท้องถิ่นร่วมกัน

3. สร้างสภาวะผู้นำในท้องถิ่น โดยการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ พฤติกรรม ตลอดจนการให้ความรอบรู้ทางด้านการบริหารการพัฒนา

4. สร้างโครงการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานบริหารท้องถิ่นอย่างตรงเป้าหมาย ต่อเนื่อง และมีระบบ โดยต้องเน้นให้เห็นและเข้าใจถึงบทบาทความสำคัญของคนต่อการพัฒนาท้องถิ่น

5. สร้างโครงร่างระบบภาษีอากร และเงินอุดหนุนจากรัฐบาลอย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นธรรม เพียงพอที่ท้องถิ่นจะปฏิบัติเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นของตนได้

สรุปได้ว่า การปกครองท้องถิ่นนั้น กำเนิดขึ้นบนพื้นฐานของการกระจายอำนาจ และอุดมการณ์ประชาธิปไตย ซึ่งได้เปิดโอกาสและสนับสนุนให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมือง และกิจกรรมในการปกครองตนเองในระดับหนึ่ง ซึ่งจะเห็นได้จากลักษณะที่สำคัญของการปกครองท้องถิ่นที่เน้นการให้อิสระในการปกครองตนเอง มีการเลือกตั้ง มีองค์กรที่จำเป็นในการปกครองตนเองและที่สำคัญที่สุดคือ การเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองอย่างกว้างขวาง

3. แนวคิดเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล

3.1. วิวัฒนาการขององค์การบริหารส่วนตำบล

เดิมสภาตำบลได้จัดตั้งขึ้นตามคำสั่งกระทรวงมหาดไทยที่ 222/2499 ลงวันที่ 8 มีนาคม 2499 เรื่อง ระเบียบบริหารราชการส่วนตำบลและหมู่บ้าน โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะเปิดโอกาสให้ราษฎรได้เข้ามาร่วมกันบริหารงานของตำบลและหมู่บ้านทุกอย่างเท่าที่จะเป็นประโยชน์แก่ท้องที่และราษฎรเป็นส่วนรวม อันจะเป็นทางนำราษฎรไปสู่การปกครองระบอบประชาธิปไตยด้วยวิธีจัดให้มีสภาตำบลและคณะกรรมการตำบลขึ้นคณะกรรมการตำบลเป็นฝ่ายบริหาร โดยมีกำนันเป็นประธานและผู้ใหญ่บ้านทุกคนเป็นกรรมการ นอกจากนี้ยังกำหนดให้ครูใหญ่ทุกคนในตำบลเป็นกรรมการตำบล และหัวหน้าส่วนราชการอื่นที่ตั้งสำนักงานในตำบลร่วมเป็นกรรมการตำบล ส่วนสภาตำบลที่แยกการทำงานออกจากฝ่ายบริหารซึ่งสอดคล้องกับหลักประชาธิปไตย เพราะสมาชิกสภาตำบลจะมาจากการเลือกตั้งจากประชาชนหมู่บ้านละ 2 คน แต่กำหนดให้นายอำเภอเป็นประธานที่ประชุมสภาตำบลย่อมทำให้สมาชิกสภาตำบลไม่กล้าแสดงความคิดเห็นที่ขัดแย้งกับนายอำเภอ ฉะนั้นการทำงานของสภาตำบลภายใต้โครงสร้างตามคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ 222/2499 จึงไม่ค่อยมีประสิทธิภาพ (สัมพันธ์ เศษะอริก และคณะ, 2543 : 16)

วันที่ 1 มีนาคม 2509 กระทรวงมหาดไทยได้ออกคำสั่งที่ 275/2509 เรื่อง ระเบียบบริหารราชการส่วนตำบลและหมู่บ้าน (ฉบับที่ 2) ขึ้น โดยรวมคณะกรรมการตำบลและสภาตำบลเข้าเป็นองค์กรเดียวกันเช่นเดียวกับแบบการปกครองของสุขาภิบาล ทั้งนี้ เพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับสภาวการณ์ยิ่งขึ้น และให้

สอดคล้องกับ โครงการพัฒนาเมืองในระบบประชาธิปไตย ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้ลงมติรับหลักการ เป็นที่สังเกตว่า คำสั่งของกระทรวงมหาดไทยทั้ง 2 ฉบับ เป็นเพียงระเบียบปฏิบัติในท้องถิ่นที่บางแห่งเท่านั้น แต่มิได้เป็นการบริหารส่วนท้องถิ่นตามที่กฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดินหรือประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 218 ได้ระบุไว้ วันที่ 13 ธันวาคม 2515 ได้มีประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 326 แก้ไขปรับปรุงระเบียบบริหารของตำบล และให้ปรับปรุงตำบลให้เป็นสภาตำบล ตามประกาศคณะปฏิวัติฉบับนี้ภายใน 3 ปี เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ในขณะนั้น และเพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงานของสภาตำบล อย่างไรก็ตาม ฐานะของสภาตำบลนั้นยังไม่ได้มีฐานะเป็นนิติบุคคล แต่ถือเป็นเพียงหน่วยหนึ่งขององค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือหน่วยย่อยขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ตามนัยหนังสือกระทรวงมหาดไทยด่วนมาก ที่ มท.0309/ว438 ลงวันที่ 29 กันยายน 2509 ด่วนมากที่ มท.0309/ว99 ลงวันที่ 1 มีนาคม 2510 และหนังสือกรมการปกครอง ที่ มท.0309/10898 ลงวันที่ 20 กรกฎาคม 2510 การที่สภาตำบลไม่ได้มีฐานะเป็นนิติบุคคล ทำให้การบริหารงานไม่สามารถที่จะดำเนินการไปอย่างมีประสิทธิภาพ ขาดความคล่องตัวในการบริหาร ไม่มีอำนาจหน้าที่ชัดเจน การบริหารงานทำได้เพียงแค่จัดการประชุมแล้วลงมติในเรื่องนั้นๆ ประกอบกับสภาตำบลไม่มีบุคลากร ผู้ปฏิบัติงานเป็นของตนเอง ทำให้การดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่มีอุปสรรคเกิดขึ้น จากสภาพการดังกล่าว รัฐบาลจึงได้กำหนดนโยบายที่จะกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นและปรับปรุงฐานะของสภาตำบลให้เป็นนิติบุคคล เพื่อให้สามารถบริหารและพัฒนาตำบลได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดความคล่องตัว และมีทรัพยากรเพื่อการบริหารอย่างเพียงพอที่จะก่อให้เกิดการพัฒนาตำบลได้อย่างเป็นรูปธรรม และรองรับการกระจายอำนาจไปสู่ประชาชนให้ได้มากยิ่งขึ้นจนในที่สุดได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 โดยมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 2 มีนาคม 2538 เป็นต้นมา

ผลของพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 ทำให้เกิดการบริหารตำบลเป็น 2 ระดับ คือ

1. ระดับแรก ทุกสภาตำบลมีฐานะเป็นนิติบุคคล

2. ระดับที่สอง หากสภาตำบลใดมีรายได้ถึงเกณฑ์ที่กำหนด คือ มีรายได้ไม่รวมเงินอุดหนุนสามปีซ้อนหลังเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละ 150,000 บาท ให้สภาตำบลนั้นจัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล มีฐานะเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่น

ในปัจจุบัน ได้มีการประกาศใช้ พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 โดยมีผลบังคับใช้ในเดือนธันวาคม พ.ศ. 2546 มีการแก้ไขเพิ่มเติมในด้านของโครงสร้างสภาองค์การบริหารส่วนตำบล คุณสมบัติและสมาชิกภาพของสมาชิก การบริหารงาน อำนาจหน้าที่ รายได้และบทเฉพาะกาล เป็นต้น

3.2. รูปแบบโครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบล

พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 ได้แบ่งโครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ออกเป็น 2 ส่วน ดังแผนภูมิที่ 1

แผนภาพที่ 1 : โครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบล ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546

ที่มา : สัมพันธ์ เตชะอธิก และคณะ. 2543 : 16

1. สภากงศ์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวนหมู่บ้านละ 2 คน ซึ่งเลือกตั้งขึ้น โดยราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในแต่ละหมู่บ้าน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น กรณีที่เขตองค์การบริหารส่วนตำบลใดมีเพียง 1 หมู่บ้านให้มีสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวน 6 คน และในกรณีมีเพียงสองหมู่บ้านให้มีสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล หมู่บ้านละ 3 คน สภากงศ์การบริหารส่วนตำบลมีประธานสภา 1 คน และรองประธานสภา 1 คน ซึ่งนายอำเภอแต่งตั้งจากสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล โดยการเสนอของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งสภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- 1.1 ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาตำบล เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารกิจการ
- 1.2 พิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี
- 1.3 ควบคุมการปฏิบัติงานของคณะผู้บริหารให้เป็นไปตามนโยบาย และพัฒนาตำบล กฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับของทางราชการ

2. นายกงศ์การบริหารส่วนตำบล มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น นายกงศ์การบริหารส่วนตำบลอาจแต่งตั้งรองนายกงศ์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งไม่ใช่สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นผู้ช่วยเหลือในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนตำบล ตามที่นายกงศ์การบริหารส่วนตำบลมอบหมายได้ไม่เกิน 2 คน และอาจแต่งตั้งเลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน ซึ่งไม่ได้เป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐได้ ซึ่งนายกงศ์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- 2.1 บริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามมติ ข้อบังคับ และแผนพัฒนาตำบล และรับผิดชอบการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล
- 2.2 จัดทำแผนพัฒนาตำบลและงบประมาณรายจ่ายประจำปี
- 2.3 รายงานผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบล

ทราบ

2.4 ปฏิบัติหน้าที่อย่างอื่นตามที่ทางราชการมอบหมาย

3.3. อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล

พระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ไว้ดังนี้

1. มีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม
2. มีอำนาจหน้าที่ที่จะต้องทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้
 - 2.1 จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก
 - 2.2 รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะ รวมทั้ง

กำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

- 2.3 ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ
- 2.4 ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- 2.5 ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
- 2.6 ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุและผู้พิการ
- 2.7 คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 2.8 บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรม

อันดีของท้องถิ่น

- 2.9 ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมาย

องค์การบริหารส่วนตำบลอาจจัดทำกิจกรรมในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล
ได้ดังต่อไปนี้

1. ให้มีน้ำเพื่ออุปโภค บริโภค และการเกษตร
2. ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น
3. ให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ
4. ให้มีและบำรุงสถานที่ประชุมการกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจและ

สวนสาธารณะ

5. ให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรและกิจการสหกรณ์
6. ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัว
7. บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร
8. การควบคุมดูแล และรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณะสมบัติของ

แผ่นดิน

9. หาผลประโยชน์จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล
10. ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือ และท่าข้าม
11. กิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์
12. การท่องเที่ยว

13. การผังเมือง

3.4. รายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล

เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เป็นรูปแบบการปกครองท้องถิ่นที่ต้องทำหน้าที่พัฒนาพื้นที่ในตำบลให้เจริญ ตามรายได้และงบประมาณในตำบล นอกจากนี้ยังมีอำนาจหน้าที่ในการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีโรงเรือนและที่ดิน อากรฆ่าสัตว์และผลประโยชน์อื่นที่เกิดจากการฆ่าสัตว์ ซึ่งแต่เดิมองค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดเก็บให้ ดังนั้นจะเห็นได้ว่ารายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล มีหลายทางซึ่งแบ่งเป็นหมวดได้ดังนี้ (โกวิท พวงงาม, 2544 : 179)

3.4.1 ภาษีอากรและค่าธรรมเนียม ประกอบด้วย

- 1) ภาษีบำรุงท้องที่
- 2) ภาษีโรงเรือนและที่ดิน
- 3) ภาษีป้าย
- 4) อากรฆ่าสัตว์ และผลประโยชน์อื่นอันเกิดจากสัตว์
- 5) ภาษีและค่าธรรมเนียมรถยนต์ล้อเลื่อน
- 6) ภาษีธุรกิจเฉพาะ
- 7) ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตขายสุรา
- 8) ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตเล่นการพนัน
- 9) อากรรังนกนางแอ่น
- 10) ค่าธรรมเนียมตามกฎหมายว่าด้วยน้ำบาดาล
- 11) อากรประทานบัตร ใบอนุญาตและอาชญาบัตรการประมง
- 12) ค่าภาคหลวงและค่าธรรมเนียมตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้
- 13) ค่าธรรมเนียมและจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมตามประมวล

กฎหมาย ที่ดิน

- 14) ค่าภาคหลวงปิโตรเลียมตามกฎหมายว่าด้วยปิโตรเลียม
- 15) ค่าภาคหลวงแร่ตามกฎหมายว่าด้วยแร่
- 16) เงินที่เก็บตามกฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติ
- 17) ภาษีมูลค่าเพิ่ม
- 18) ค่าธรรมเนียม ค่าใบอนุญาต และค่าปรับตามที่กฎหมายกำหนด
- 19) เงินอุดหนุนจากรัฐบาล

3.4.2 รายได้ทรัพย์สินและรายได้ประเภทอื่นๆ

- 1) รายได้จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล
- 2) รายได้จากสาธารณูปโภคขององค์การบริหารส่วนตำบล
- 3) รายได้จากกิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์ขององค์การบริหารส่วนตำบล
- 4) เงินหรือทรัพย์สินอื่นที่มีผู้อุทิศให้
- 5) รายได้อื่นตามที่รัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐจัดสรรให้
- 6) รายได้อื่นตามที่จะมีกฎหมายให้เป็นขององค์การบริหารส่วนตำบล

3.4.3 เงินกู้ โดยมีหลักการ ดังนี้

- 1) กู้จากกระทรวง ทบวง กรม องค์การหรือนิติบุคคล
- 2) การกู้ตาม (1) กระทำได้เมื่อได้รับอนุญาตจากสภาองค์การบริหารส่วน

ตำบล

- 3) การกู้ต้องปฏิบัติตามระเบียบของกระทรวงมหาดไทย

3.5. แหล่งที่มาของรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล

3.5.1 รายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเองจากภาษีอากรต่างๆ ได้แก่

3.5.2 ภาษีบำรุงท้องที่

3.5.3 ภาษีโรงเรือนและที่ดิน

3.5.4 ภาษีป้าย

3.5.5 อากรการฆ่าสัตว์

3.5.6 รายได้ที่มีการจัดเก็บตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น และให้องค์การบริหารส่วนตำบลได้รับทั้งจำนวน เมื่อมีการจัดเก็บในองค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่

- 1) เงินอากรตามกฎหมายว่าด้วยรังนกนางแอ่น
- 2) ค่าธรรมเนียมตามกฎหมายว่าด้วยน้ำบาดาล
- 3) เงินอากรประทานบัตรใบอนุญาตและอาชญาบัตรตามกฎหมายว่าด้วย

การประมง

- 4) ค่าภาคหลวงและค่าธรรมเนียมตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้

- 5) ค่าธรรมเนียมและจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมตามประมวล

กฎหมาย ที่ดิน

3.5.7 รายได้ที่ได้รับการจัดสรรให้เมื่อมีการจัดเก็บตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

- 1) ภาษีและค่าธรรมเนียมรถยนต์และล้อเลื่อน อากรเมื่อจัดเก็บได้ใน

จังหวัดจัดสรรให้องค์การบริหารส่วนตำบลตาม หลักเกณฑ์และวิธีการที่บัญญัติไว้ กฎหมายว่าด้วยการนั้น (พรบ.การขนส่งทางบก พรบ.รถยนต์)

2) ค่าภาคหลวงแร่และค่าภาคหลวงปิโตรเลียม เมื่อจัดเก็บได้ในองค์การบริหารส่วนตำบลใดให้จัดสรรให้องค์การบริหารส่วนตำบลตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในกระทรวงมหาดไทย

3) เงินที่เก็บตามกฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติ เมื่อจัดเก็บได้ในองค์การบริหารส่วนตำบลใดให้แบ่งให้องค์การบริหารส่วนตำบลตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในกระทรวงมหาดไทย

4) รายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบล ต้องออกข้อบัญญัติตำบลเพื่อจัดเก็บเพิ่มขึ้นตามกฎหมายนั้น เป็นรายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจออกข้อบัญญัติเพื่อเก็บภาษีอากรและค่าธรรมเนียมเพิ่มขึ้น อัตราที่เรียกเก็บตามบัญญัติของกฎหมายว่าด้วยการนั้น

3.6. รายจ่ายขององค์การบริหารส่วนตำบล

พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ได้มีการกำหนดรายจ่ายขององค์การบริหารส่วนตำบลไว้ โดยที่องค์การบริหารส่วนตำบลอาจมีรายจ่าย ดังต่อไปนี้

3.6.1 เงินเดือน

3.6.2 ค่าจ้าง

3.6.3 เงินค่าตอบแทนอื่นๆ

3.6.4 ค่าใช้สอย

3.6.5 ค่าวัสดุ

3.6.6 ค่าครุภัณฑ์

3.6.7 ค่าที่ดิน สิ่งก่อสร้าง และทรัพย์สินอื่นๆ

3.6.8 ค่าสาธารณูปโภค

3.6.9 เงินอุดหนุนหน่วยงานอื่น

3.6.10 รายจ่ายอื่นใดตามข้อผูกพันตามที่มีกฎหมายระเบียบของ

กระทรวงมหาดไทยกำหนดไว้

3.7. การกำกับดูแลองค์การบริหารส่วนตำบล

3.7.1 นายอำเภอกำกับดูแลการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมาย

3.7.2 ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจสั่งให้ยุบสภาองค์การบริหารส่วนตำบลได้หากมีการกระทำเป็นการฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อย หรือไม่ชอบด้วยกฎหมายของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล

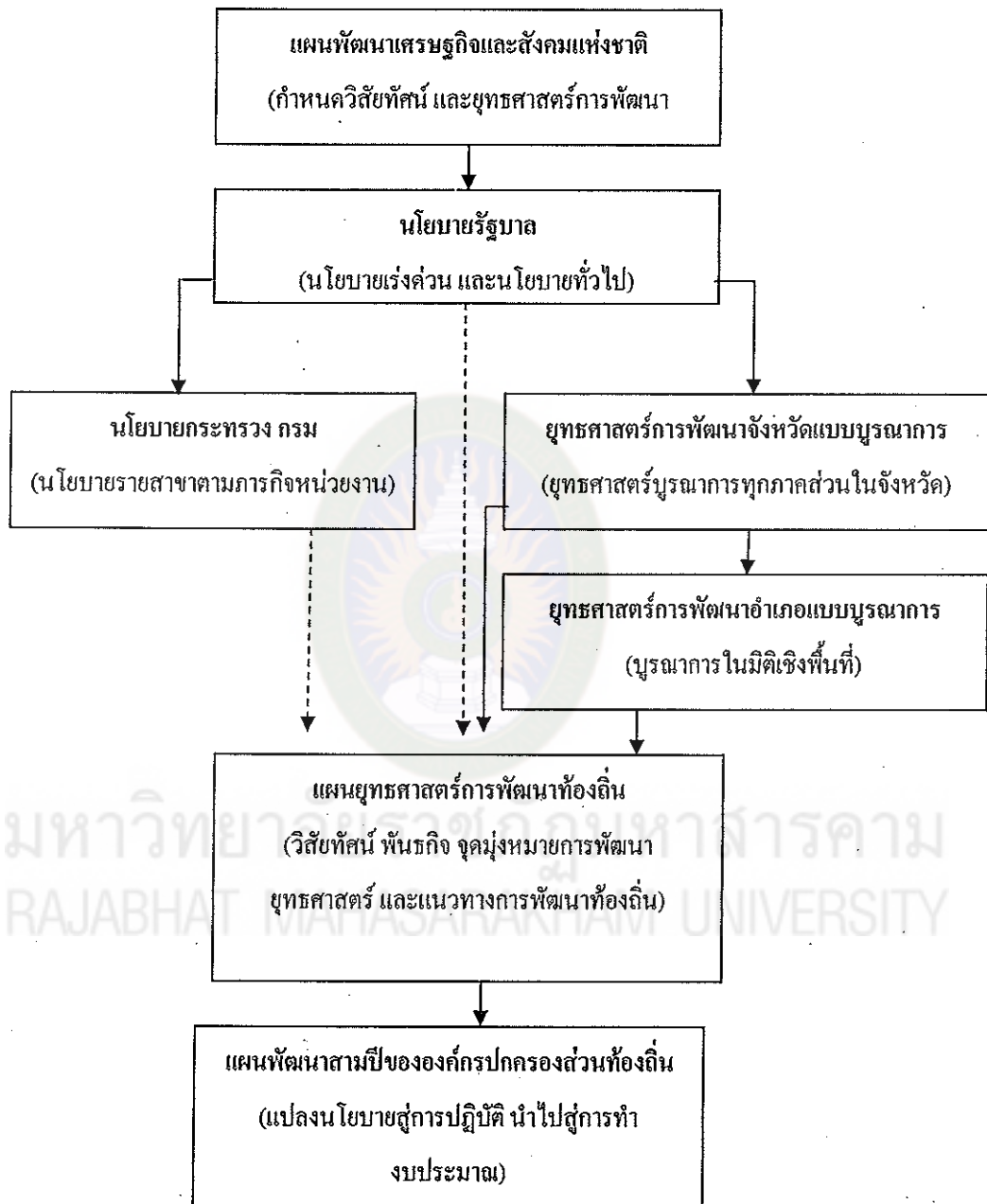
3.7.3 ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจสั่งให้ผู้บริหารทั้งหมดหรือบางคนพ้นจากตำแหน่งเมื่อเห็นว่ามีกรกระทำฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อย หรือเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

4. การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 ได้กำหนดแนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยมีคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นเป็นลักษณะไตรภาคี (ภาค อบต. 7-9 คน ภาคราชการไม่น้อยกว่า 3 คน และภาคประชาชน 6-9 คน รวมไม่น้อยกว่า 17 คน) ให้ผู้บริหารท้องถิ่นเป็นประธาน เพื่อลดขั้นตอนการจัดทำแผนให้สั้นและกระชับ โดยกำหนดให้ผู้บริหารท้องถิ่นมีอำนาจอนุมัติแผนพัฒนา ซึ่งเป็นไปตามหลักการของกฎหมายที่ให้ผู้บริหารท้องถิ่นมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน แผนพัฒนาจึงเป็นเครื่องมือของฝ่ายบริหารในการเปลี่ยนนโยบายไปสู่การปฏิบัติ ในกรณีขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เสนอขอรับความเห็นชอบจากสภาฯ ก่อน แล้วผู้บริหารจึงพิจารณาอนุมัติและประกาศใช้ เนื่องจากเป็นไปตามกฎหมายจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลที่กำหนดให้สมาชิกสภาฯ มีอำนาจหน้าที่ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนา

ในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นั้น จะต้องตระหนักว่าแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องสอดคล้องกับแผนพัฒนาระดับต่างๆ ได้แก่ แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายของรัฐบาล แผนกระทรวง แผนกรม และรัฐวิสาหกิจต่างๆ ซึ่งเป็นแผนระดับชาติ ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดและแผนพัฒนาจังหวัดในระดับจังหวัด ตลอดจนยุทธศาสตร์การพัฒนาอำเภอและแผนพัฒนา

อำเภอในระดับอำเภอ ซึ่งในการกำหนดยุทธศาสตร์และแผนพัฒนาระดับจังหวัดและอำเภอนั้น ทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประชาคมจะมีส่วนเกี่ยวข้องอยู่ด้วย ดังแผนภูมิที่ 2

แผนภาพที่ 2 : ความสัมพันธ์ระหว่างแผนพัฒนาระดับต่างๆ กับแผนพัฒนาท้องถิ่น

ที่มา : บัญญัติ พุ่มพันธ์, 2547 : 85

4.1. ประเภทของแผนพัฒนาท้องถิ่น

ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 กำหนดประเภทของแผนพัฒนาท้องถิ่นไว้ 3 ประเภท ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

4.1.1 แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา หมายถึง การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่กำหนดยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาองค์กร แสดงถึงวิสัยทัศน์ พันธกิจ จุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาในอนาคต โดยให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการบริหารราชการแผ่นดิน ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด อำเภอ และแผนพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชน

4.1.2 แผนพัฒนาสามปี หมายถึง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา อันมีลักษณะเป็นการกำหนดรายละเอียดแผนงาน โครงการพัฒนาที่จัดทำขึ้นสำหรับปีงบประมาณแต่ละปี ซึ่งมีความต่อเนื่องและเป็นแผนก้าวนำครอบคลุมระยะเวลาสามปี โดยมีการทบทวนเพื่อปรับปรุงเป็นประจำทุกปี

4.1.3 แผนการดำเนินงาน หมายถึง แผนการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่แสดงถึงรายละเอียดแผนงาน โครงการพัฒนาและกิจกรรมที่ดำเนินการจริงทั้งหมดในพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประจำปีงบประมาณนั้น

4.2. องค์กรจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย

4.2.1 คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น

4.2.2 คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

องค์กรในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้ผู้บริหารท้องถิ่นแต่งตั้ง ดังนี้

1) คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น ประกอบด้วย

1.1) ผู้บริหารท้องถิ่น ประธานกรรมการ

1.2) รองนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรรมการ

1.3) สมาชิกสภาท้องถิ่นที่สภาท้องถิ่นคัดเลือกจำนวนสามคน กรรมการ

1.4) ผู้ทรงคุณวุฒิที่ผู้บริหารท้องถิ่นคัดเลือกจำนวนสามคน กรรมการ

1.5) ผู้แทนภาคราชการและ/หรือรัฐวิสาหกิจที่ผู้บริหารท้องถิ่นคัด

กรรมการ เลือกจำนวนไม่น้อยกว่าสามคน

1.6) ผู้แทนภาคประชาชนท้องถิ่นที่ประชาคมท้องถิ่นคัดเลือก

กรรมการ จำนวนไม่น้อยกว่าสามคนแต่ไม่เกินหกคน

1.7) ปลัดองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น กรรมการและเลขานุการ

1.8) หัวหน้าส่วนราชการที่มีหน้าที่จัดทำแผน ผู้ช่วยเลขานุการ

2) คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

2.1 กำหนดแนวทางการพัฒนาท้องถิ่น โดยพิจารณาจาก

2.1.1 อำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะหน้าที่ที่มีผลกระทบต่อประโยชน์สุขของประชาชน เช่น การป้องกันบรรเทาสาธารณภัย การผังเมือง

2.1.2 ภารกิจถ่ายโอนตามกฎหมายกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจาย

อำนาจ

2.2 ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ กลุ่มจังหวัด และจังหวัด โดยให้เน้นดำเนินการในยุทธศาสตร์ที่สำคัญและมีผลต่อประชาชน โดยตรง เช่น การแก้ไขปัญหาความยากจน การป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพจิต

2.3 กรอบนโยบาย ทิศทาง แนวทางการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัด

2.4 นโยบายของผู้บริหารท้องถิ่นที่แถลงต่อสภาท้องถิ่น

2.5 แผนชุมชน

2.5.1 ร่วมจัดทำแผนพัฒนา เสนอแนะแนวทางการพัฒนา และการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการจัดทำร่างแผนพัฒนา

2.5.2 พิจารณาร่างแผนพัฒนาและร่างแผนการดำเนินงาน

2.5.3 ให้ความเห็นชอบร่างข้อกำหนดขอบข่ายและรายละเอียดของงาน

2.5.4 พิจารณาให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการติดตามและประเมินผล

แผนพัฒนา

2. 5.5 แต่งตั้งที่ปรึกษา คณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานอื่นเพื่อช่วย

ปฏิบัติงานตามสมควร

2.5.6 ประสานกับประชาคมหมู่บ้านในการรวบรวม วิเคราะห์ปัญหา

ความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นและจัดทำเป็นโครงการหรือกิจกรรมเพื่อประกอบในการจัดทำแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

5.7 คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ประกอบด้วย

5.7.1 ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประธานกรรมการ

5.7.2 หัวหน้าส่วนราชการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

กรรมการ

5.7.3 ผู้แทนประชาคมท้องถิ่นที่ประชาคมท้องถิ่นคัดเลือกจำนวนสามคน

กรรมการ

5.7.4 หัวหน้าส่วนราชการบริหารที่มีหน้าที่จัดทำแผน กรรมการและ

เลขานุการ

5.7.5 เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผนหรือพนักงาน

ผู้ช่วยเลขานุการส่วนท้องถิ่นที่ผู้บริหารท้องถิ่นมอบหมาย

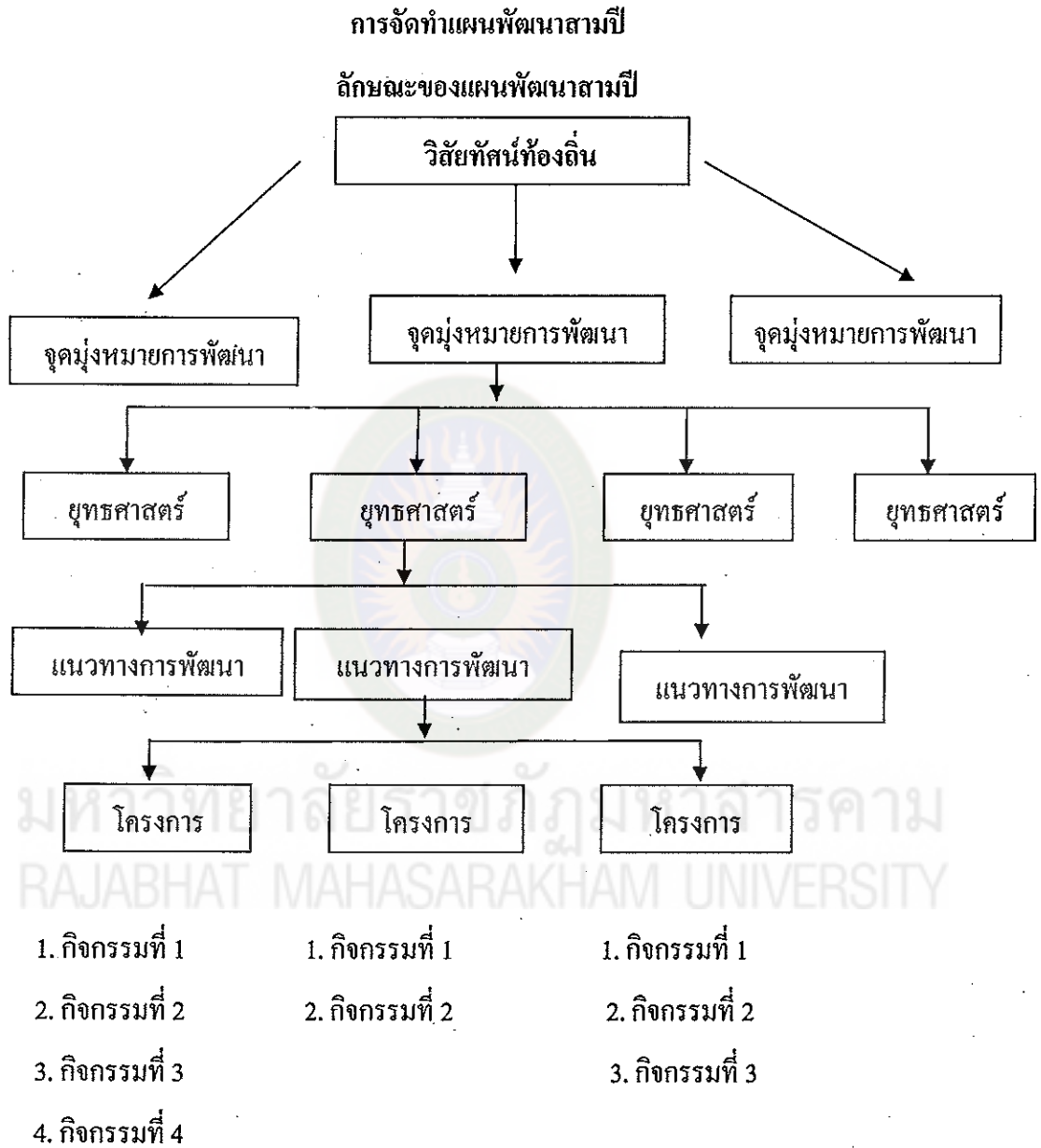
คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น มีหน้าที่จัดทำร่างแผนให้สอดคล้องกับแนวทางพัฒนาที่คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นกำหนด จัดทำร่างแผนการดำเนินงาน และจัดร่างข้อกำหนดขอบข่ายและรายละเอียดของงาน

4.3. การจัดทำแผนพัฒนาสามปี

แผนพัฒนาสามปี เป็นการแปลงแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาไปสู่การปฏิบัติ โดยมีหลักคิดที่ว่าภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนาหนึ่งๆ จะมีแนวทางการพัฒนาได้มากกว่าหนึ่งแนวทางและภายใต้แนวทางพัฒนาหนึ่งๆ จะมีโครงการ/กิจกรรมได้มากกว่าหนึ่งโครงการ/กิจกรรมที่จะต้องมาดำเนินการ เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ต้องการในแต่ละยุทธศาสตร์การพัฒนา ซึ่งจะมีต่อวัตถุประสงค์ เป้าหมาย จุดมุ่งหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน และวิสัยทัศน์ในที่สุด

นอกจากนั้นแผนพัฒนาสามปี เป็นแผนที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับงบประมาณรายจ่ายประจำปี กล่าวคือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้การวางแผนพัฒนาเป็นเครื่องมือในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี โดยนำโครงการ/กิจกรรม จากแผนสามปี

ในปีที่จะทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีไปจัดทำงบประมาณ เพื่อให้กระบวนการจัดทำงบประมาณเป็นไปด้วยความรอบคอบ และผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน

แผนภาพที่ 3 ความเชื่อมโยงของแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาแผนพัฒนาสามปี

ที่มา : กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2548 : 35

แผนพัฒนาสามปี หมายถึง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา อันมีลักษณะการกำหนดรายละเอียดแผนงาน โครงการพัฒนาที่จัดทำขึ้นสำหรับปีงบประมาณแต่ละปี ซึ่งมีความต่อเนื่องและเป็นแผนก้าวหน้าครอบคลุมระยะเวลาสามปีโดยมีการทบทวนเพื่อปรับปรุงเป็นประจำทุกปี

ดังนั้น โครงการที่บรรจุอยู่ในแผนพัฒนาสามปี โดยเฉพาะในแผนประจำปีแรกของห้วงระยะเวลาสามปีนั้นควรมีสภาพความพร้อมอย่างน้อย 2 ประการ คือ

1. มีความแน่นอนของกิจกรรมที่จะดำเนินการ โดยควรมีการประเมินถึงความเป็นไปได้ ของโครงการ/กิจกรรม รวมทั้งผลประโยชน์สาธารณะที่จะได้รับจากโครงการ/กิจกรรม
2. กิจกรรมที่อยู่ในแผนปีแรกของห้วงระยะเวลาสามปี ควรมีความพร้อมในเรื่องรูปแบบ และรายละเอียดทางเทคนิคพอสมควร เพื่อให้สามารถกำหนดรายการในแผนพัฒนา ที่จะนำไปใช้จัดทำ งบประมาณรายจ่ายประจำปีได้ต่อไป

แผนพัฒนาสามปี มีลักษณะกว้างๆ ดังต่อไปนี้

1. เป็นเอกสารที่แสดงความสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา
2. เป็นเอกสารที่แสดงแนวทางการพัฒนาและวัตถุประสงค์ของแนวทางการพัฒนาที่ชัดเจนและมีลักษณะเฉพาะเจาะจงที่ดำเนินการ
3. เป็นเอกสารที่แสดง โครงการ/กิจกรรมการพัฒนาที่จะดำเนินการเป็นห้วงระยะเวลาสามปี
4. เป็นเอกสารที่แสดงความเชื่อมโยงระหว่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนากับงบประมาณรายจ่ายประจำปี

4.4 ประโยชน์ของแผนพัฒนาสามปี

การจัดทำแผนพัฒนาสามปี เป็นเรื่องที่จะช่วยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้พิจารณาอย่างรอบคอบให้เห็นถึงความเชื่อมโยงระหว่างแนวทางการดำเนินงานต่างๆ ที่อาจมีความเชื่อมโยงและส่งผลทั้งในเชิงสนับสนุน และเป็นอุปสรรคต่อกัน เพื่อให้องค์กร

ปกครองส่วนท้องถิ่นนำมาตัดสินใจกำหนดแนวทางการดำเนินงานและใช้ทรัพยากรการบริหารของท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้เกิดประโยชน์สาธารณะสูงสุด

4.5 ขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาสามปี

หลังจากที่ได้มีการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาและแนวทางการพัฒนาในแผนยุทธศาสตร์แล้วก็จะต้องถึงขั้นตอนในการแปลงสู่การปฏิบัติโดยจัดทำแผนพัฒนาสามปี ซึ่งได้กำหนดขั้นตอนการจัดทำเป็นแนวทางให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำไปดำเนินการ 7 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมการจัดทำแผน

1. เสนอโครงการจัดทำแผนพัฒนาสามปี พ.ศ. 2554-2556 ให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบลอนุมัติ

2. แจ้งโครงการที่ได้รับอนุมัติให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ ได้แก่คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นและคณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น หน่วยงานภายใน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และประชาคม

ขั้นตอนที่ 2 การคัดเลือกยุทธศาสตร์และแนวทางพัฒนา

1. คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนา สรุปรยุทธศาสตร์การพัฒนา และแนวทางการพัฒนาพร้อมทั้งข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ปัญหาความต้องการของท้องถิ่น รวมทั้ง สรุปรยุทธศาสตร์การพัฒนาของจังหวัด/อำเภอ และนโยบายของผู้บริหารท้องถิ่นเสนอต่อ คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น

2. คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น จัดประชุมร่วระหว่างคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นประชาคมท้องถิ่นและสวนราชการที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมกันคัดเลือกยุทธศาสตร์การพัฒนาและแนวทางการพัฒนาเพื่อใช้เป็นกรอบในการพิจารณาทำโครงการ/กิจกรรมในแผนพัฒนาสามปี

3. เวทีประชาคมร่วมกันพิจารณาโครงการ/กิจกรรมที่จะดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมาย

4. จัดลำดับความสำคัญของโครงการกิจกรรมเพื่อบรรจุลงในแผนพัฒนา สามปี

ขั้นตอนที่ 3 การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนา
ท้องถิ่นดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เป็นต่อการจัดทำแผนพัฒนาสามปี
2. การวิเคราะห์ข้อมูลประกอบไปด้วย 4 กิจกรรมคือ
3. การประเมินการพัฒนาที่ผ่านมา
4. การคัดเลือกยุทธศาสตร์การพัฒนา
5. การจัดลำดับความสำคัญของแนวทางพัฒนา
6. การตัดสินใจเลือกแนวทางการพัฒนาในช่วงสามปี

ขั้นตอนที่ 4 การกำหนดวัตถุประสงค์ของแนวทางการพัฒนา

1. ที่ประชุมร่วมกันพิจารณาคัดเลือกวัตถุประสงค์ของยุทธศาสตร์การพัฒนา
จัดทำเป็นวัตถุประสงค์ของแนวทางการพัฒนา
2. พิจารณากำหนด โครงการ/กิจกรรมการพัฒนาที่จะต้องดำเนินการตาม
แนวทางที่คัดเลือก

ขั้นตอนที่ 5 การจัดทำรายละเอียดโครงการ /กิจกรรมการพัฒนา

คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นพิจารณาคัดเลือก
โครงการที่สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาในช่วงสามปี มาจัดทำรายละเอียด โครงการใน
ด้านเป้าหมาย ผลผลิต ผลลัพธ์ งบประมาณ ระยะเวลา ผู้รับผิดชอบ และตัวชี้วัดความสำเร็จ
เพื่อให้สามารถนำไปจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีได้ต่อไป

ขั้นตอนที่ 6 การจัดทำร่างแผนพัฒนาสามปี

1. คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น จัดทำร่างแผนพัฒนา
สามปีโดยมีเค้าโครงประกอบด้วย 6 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 บทนำ

ส่วนที่ 2 สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ส่วนที่ 3 สรุปผลการพัฒนาท้องถิ่นในปีที่ผ่านมา

ส่วนที่ 4 ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาในช่วงสามปี

ส่วนที่ 5 บัญชีโครงการพัฒนา

ส่วนที่ 6 การนำแผนพัฒนาสามปีไปสู่การปฏิบัติ และการติดตาม

ประเมินผล

2. คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น จังหวัดที่ประชาคมซึ่งประกอบด้วยคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น ประชาคมท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเสนอร่างแผนพัฒนาสามปีและรับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ แล้วนำไปปรับปรุงแผนพัฒนาสามปีให้สมบูรณ์ต่อไป

3. คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น นำร่างแผนพัฒนาสามปีที่ปรับปรุงแล้วเสนอคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อพิจารณา

ขั้นตอนที่ 7 การอนุมัติและประกาศใช้แผนพัฒนาสามปี

1. คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นพิจารณาร่างแผนพัฒนาสามปีเพื่อเสนอผู้บริหารท้องถิ่น

2. ผู้บริหารท้องถิ่นเสนอร่างแผนพัฒนาสามปีต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อให้ความเห็นชอบ

3. เมื่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาสามปีแล้ว สภาองค์การบริหารส่วนตำบล จะส่งให้ผู้บริหารท้องถิ่น พิจารณาอนุมัติประกาศใช้แผนพัฒนาสามปีต่อไป

4.6 นโยบายการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลโพหนองาม

จากผลการระดมความคิดของประชาชนในพื้นที่ตามโครงการประชาคมหมู่บ้าน และเพื่อให้มีความสอดคล้องกับการพัฒนาประเทศ ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 ที่อันเชิญ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาเป็นปรัชญาในการพัฒนาประเทศ พร้อมทั้งเน้น “คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา” และให้ความสำคัญกับการพัฒนาทุกด้านที่มุ่งสู่คุณภาพ เพื่อนำมาซึ่ง การพัฒนาที่ยั่งยืนและความอยู่ดีมีสุขของประชาชนทุกคน ซึ่งจะเป็นตัวกำหนดวิสัยทัศน์ในการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อนำไปสู่การพัฒนาท้องถิ่นที่ยั่งยืน

ให้ประชาชนในพื้นที่ที่มีความอยู่ดีกินดี มีคุณธรรม มีคุณภาพพร้อมดำรงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ของความเป็นชนบทสังคมเอื้ออาทร รักษาขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชน พัฒนาให้องค์กรชุมชนมีความเข้มแข็งเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ มีอาชีพมั่นคง เกษตรกรรมที่ยั่งยืนภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และสิ่งแวดล้อมสมดุล ในการพัฒนาสามารถให้กันอยู่กันได้ พัฒนาคุณภาพชีวิตและสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน เช่น ถนน ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ ให้เท่าเทียมกับชุมชนเมือง สนับสนุนให้ชุมชนมีการรวมกลุ่มอาชีพ โดยลดการพึ่งพาจากภายนอกและนำวัตถุดิบที่มีอยู่ภายในมาแปรรูปผลผลิตให้สู่ตลาดและการค้าขายที่ไม่เกินตัวของกลุ่มอาชีพต่างๆ ซึ่งสามารถแบ่งการพัฒนาตำบลออกเป็น 8 ด้าน ดังนี้

การพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลโพรงงาม แบ่งออกเป็น 8 ด้าน ดังนี้

1. พัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน

1.1 วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาการคมนาคมในตำบลโพรงงาม โดยขยายเขตไฟฟ้า ประปาทุกครัวเรือน ในตำบลและพื้นที่ใกล้เคียง ได้รับความสะดวกและปลอดภัยในการสัญจรไปมา มีแสงสว่างเพียงพอต่อความ ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เกษตรกรรมมีน้ำเพียงพอต่อการทำการเกษตรและเลี้ยงสัตว์ เพียงพอต่อการอุปโภค บริโภคในชีวิตประจำวันของประชาชน

1.2 เป้าหมายของการพัฒนา

พัฒนาคุณภาพชีวิตและสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานให้ทัดเทียมกับชุมชนเมืองและมีความเป็นอยู่ที่สะดวกสบายเหมาะแก่การดำเนินชีวิตในสังคม

1.3 แนวทางการดำเนินงาน

จัดให้มีสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ เช่น การก่อสร้างถนน สร้างระบบประปาหมู่บ้านที่สะอาด ขยายเขตไฟฟ้าให้ทั่วถึงเพียงพอ การสร้างถังเก็บน้ำฝน การสื่อสาร ทั้งโทรศัพท์ อินเทอร์เน็ต

2. พัฒนาด้านเศรษฐกิจและส่งเสริมอาชีพ

2.1 วัตถุประสงค์

เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนของประชาชนในเขตตำบลโพรงจาม โดยการจัดฝึกอบรมโครงการต่างๆ ส่งเสริมการประกอบอาชีพ พัฒนาด้านการเกษตรให้แก่เกษตรกร โดยการจัดหาเมล็ดพันธุ์พืช เพื่อจำหน่ายแจกจ่ายแก่ราษฎรในราคาที่ถูก

2.2 เป้าหมายการพัฒนา

พัฒนาความเป็นอยู่ของประชาชนให้อยู่ในระดับการกินคืออยู่ดี มีความสุข ภายใต้อุตสาหกรรมพอเพียง

2.3 แนวทางในการดำเนินงาน

ส่งเสริมและสนับสนุนด้านการประกอบอาชีพ และด้านการเกษตร ส่งเสริมให้เกษตรกรใช้ปุ๋ยชีวภาพสนับสนุนกลุ่มอาชีพจักรสาน ทอเสื่ออก เพื่อแปรรูปต่างๆ

3. พัฒนาด้านการเมืองและการบริหาร

3.1 วัตถุประสงค์

เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นและส่งเสริมศักยภาพของบุคลากรให้ได้รับความรู้ใหม่และทันต่อเหตุการณ์

3.2 เป้าหมาย การพัฒนา

ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรม เช่น ฝึกอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นให้แก่ประชาชน รณรงค์เผยแพร่การปกครองในระบอบประชาธิปไตย สนับสนุนให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีศักยภาพในการบริหารงานมากขึ้น

3.3 แนวทางการดำเนินงาน

จัดให้มีโครงการฝึกอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นให้แก่ประชาชน รณรงค์เผยแพร่การปกครองในระบอบประชาธิปไตยสนับสนุนให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีศักยภาพในการบริหารงานสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนบนพื้นฐานของความ โปร่งใสและ ยุติธรรม

4. พัฒนาด้านสาธารณสุข

4.1 วัตถุประสงค์

เพื่อให้ประชาชนตระหนักในการรักษาสุขภาพอนามัย และส่งเสริมการออกกำลังกายให้มีสุขภาพที่แข็งแรง สามารถเป็นภูมิคุ้มกัน โรคต่างๆ ได้

4.2 เป้าหมายการพัฒนา

ให้ประชาชนทุกคนมีสุขภาพอนามัยที่ดี ส่งเสริมให้มีการออกกำลังกาย ปราศจากการติดสารเสพติดและอบายมุขทุกชนิด

4.3 แนวทางการดำเนินงาน

จัดให้มีการส่งเสริมสุขภาพและการฝึกอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับการป้องกันโรคติดต่อในชุมชน เช่น รมรงค์ให้ใส่ทรายอะเบท ฉีดน้ำยาป้องกันยุงที่เป็นสาเหตุให้เกิด ไข้เลือดออก ฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า และจัดให้มีถังขยะอยู่หน้าบ้าน

5. พัฒนาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

5.1 วัตถุประสงค์

เพื่ออนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อรักษาคุณภาพของสังคม

5.2 เป้าหมายการพัฒนา

สร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ รวมทั้งฟื้นฟูบูรณะทรัพยากร โดยการปลูกป่าทดแทนอย่างต่อเนื่อง

5.3 แนวทางการดำเนินงาน

ส่งเสริมกิจกรรมการปลูกป่า การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมและสัตว์ป่าที่ยังมีอยู่ และสร้างจิตสำนึกให้เขาวชนรักการปลูกป่าพัฒนาด้านแหล่งน้ำ

6. พัฒนาด้านแหล่งน้ำ

6.1 วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาแหล่งน้ำอุปโภค-บริโภค และการเกษตร ให้ประชาชนมีน้ำใช้ในฤดูแล้ง และใช้ในการดำรงชีวิต โดยไม่คาดเคลื่อน

6.2 เป้าหมายการพัฒนา

ให้ประชาชนตระหนักถึงการใช้ทรัพยากรน้ำ และการอนุรักษ์แหล่งน้ำเพื่อให้มีใช้ตลอดทั้งปี

6.3 แนวทางการดำเนินงาน

จัดให้มีแหล่งน้ำเพื่อใช้ในการอุปโภคและบริโภค พัฒนาแหล่งน้ำ ขุดลอกห้วยหนองและอ่างเก็บน้ำที่ตื้นเขิน เพื่อให้เพียงพอต่อความต้องการใช้น้ำ

7. พัฒนาด้านการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

7.1 วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาด้านการศึกษา ศาสนา และอนุรักษ์วัฒนธรรมขนบธรรมเนียม ประเพณีสำคัญทางศาสนาในท้องถิ่นให้สืบทอดต่อไป

7.2 เป้าหมายการพัฒนา

พัฒนาด้านการศึกษาในชุมชน และอนุรักษ์วัฒนธรรมขนบธรรมเนียม ประเพณีอันดีงามบำรุงและส่งเสริมด้านศาสนาและภูมิปัญญาในท้องถิ่น

7.3 แนวทางการดำเนินงาน

พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน เด็กวัยเรียนเยาวชนและพัฒนาชุมชนรวมทั้งพัฒนาการศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบของเด็กและประชาชนทั่วไป ให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และยังส่งเสริมอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีอันดีงามของชุมชน

8. พัฒนาด้านสังคม

8.1 วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาด้านความเป็นอยู่ของประชาชนที่มีรายได้น้อยไม่เพียงต่อการดำรงเลี้ยงชีพจึงจัดให้มีเบี้ยยังชีพแก่ผู้สูงอายุ และผู้พิการผู้ป่วยโรคเอดส์ และผู้ด้อยโอกาส

8.2 เป้าหมายการพัฒนา

ผู้สูงอายุ ผู้พิการผู้ป่วยโรคเอดส์ และผู้ด้อยโอกาสในชุมชนจะได้รับเบี้ยยังชีพทุกคน

8.3 แนวทางในการดำเนินงาน

จัดให้มีการสงเคราะห์ผู้สูงอายุ คนพิการ ผู้ยากไร้เด็กด้อยโอกาสให้ได้รับการสนับสนุนและบรรเทาสาธารณภัยและสงเคราะห์ผู้ประสบภัย จัดฝึกอบรมอาชีพให้กับคนพิการ เพื่อให้มีรายได้เลี้ยงตัวเองได้ส่งเสริมสุขภาพอนามัยให้แก่ผู้สูงอายุ

4.7 การนำแผนพัฒนาไปปฏิบัติ

4.7.1 ผู้บริหารท้องถิ่นประกาศใช้แผนพัฒนาที่อนุมัติแล้ว และนำไปปฏิบัติ รวมทั้งแจ้งสภาท้องถิ่น คณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ องค์การบริหารส่วนจังหวัด อำเภอ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง แล้วประกาศให้ประชาชนในท้องถิ่นทราบโดยทั่วกันภายในสิบห้าวัน นับแต่วันที่ประกาศใช้ และปิดประกาศโดยเปิดเผยไม่น้อยกว่าสามสิบวัน

4.7.2 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้แผนพัฒนาสามปีเป็นกรอบในการจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี และงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม รวมทั้งวางแนวทาง เพื่อให้การปฏิบัติบรรลุวัตถุประสงค์ตามโครงการที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาสามปี

4.8 การจัดทำแผนดำเนินงาน

แผนดำเนินงาน เป็นตัวกำหนดรายละเอียด โครงการ/กิจกรรมการพัฒนาที่จะดำเนินการในเขตพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่ง โครงการ/กิจกรรมการพัฒนาในแผนดำเนินงานมาจาก

4.8.1 งบประมาณรายจ่ายประจำปี ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมถึงเงินอุดหนุนที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอุดหนุนให้หน่วยงานอื่นดำเนินการ

4.8.2 โครงการ/กิจกรรมการพัฒนาที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการเอง โดยไม่ใช้งบประมาณ

4.8.3 โครงการ/กิจกรรมการพัฒนาของหน่วยงานราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค หรือหน่วยงานอื่นๆ ที่ดำเนินการในพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

4.8.4 โครงการ/กิจกรรมการพัฒนาอื่นๆ ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาเห็นว่า เป็นประโยชน์ในการประสานการดำเนินงานในพื้นที่

แผนดำเนินการต้องจัดทำให้แล้วเสร็จภายในเดือนธันวาคมของปีงบประมาณนั้น หรือภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ตั้งงบประมาณดำเนินการ หรือได้รับแจ้งแผนงาน/โครงการจากหน่วยงานราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานอื่นๆ ที่ต้องดำเนินการในพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในปีงบประมาณนั้นๆ

4. 9. การติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา

ผู้บริหารท้องถิ่นทำการแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งประกอบด้วย

4.9.1 สมาชิกสภาท้องถิ่นที่สภาท้องถิ่นคัดเลือกจำนวนสามคน

4.9.2 ผู้แทนประชาคมท้องถิ่นที่ประชาคมท้องถิ่นคัดเลือกจำนวนสองคน

4.9.3 ผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ผู้บริหารท้องถิ่นคัดเลือกจำนวนสองคน

4.9.4 หัวหน้าส่วนบริหารที่คัดเลือกกันเองจำนวนสองคน

4.9.5 ผู้ทรงคุณวุฒิที่ผู้บริหารท้องถิ่นคัดเลือกจำนวนสองคน โดยคณะกรรมการเลือกกรรมการคนหนึ่งทำหน้าที่ประธานคณะกรรมการ และกรรมการอีกคนหนึ่งทำหน้าที่เลขานุการของคณะกรรมการ โดยมีหน้าที่ต่อไปนี้

1) กำหนดแนวทาง วิธีการในการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา

2) ดำเนินการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา

3) รายงานผลและเสนอความเห็นซึ่งได้จากการติดตามและประเมิน

แผนพัฒนาต่อผู้บริหารท้องถิ่น เพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นเสนอต่อสภาท้องถิ่น คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นและประกาศผลการติดตาม และประเมินผลแผนพัฒนาให้ประชาชนในท้องถิ่นทราบ โดยทั่วกันอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง ภายในเดือนธันวาคมของทุกปี ทั้งนี้ ให้ปีประกาศโดยเปิดเผยไม่น้อยกว่าสามสิบวัน

4) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อช่วยปฏิบัติงานตามที่เห็นสมควร

5. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

5.1 ที่มาของสมาชิกสภาตำบล

สภาองค์การบริหารส่วนตำบลประกอบไปด้วยสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวนหมู่บ้านละสองคน ซึ่งเลือกตั้งขึ้นด้วยราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในแต่ละหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น ในกรณีที่เขตองค์การบริหารส่วนตำบลใดมีเพียงหนึ่งหมู่บ้านให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นประกอบด้วยสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวนหกคน และกรณีที่เขตองค์การบริหารส่วนตำบลใดมีเพียงสองหมู่บ้านให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นประกอบด้วยองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวนหมู่บ้านละสามคน

สภาองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นประธานสภาหนึ่งคน และรองประธานสภาหนึ่งคนซึ่งนายอำเภอแต่งตั้ง ตามมติของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล นอกจากนี้ สภาองค์การบริหารส่วนตำบลยังต้องเลือกเลขานุการสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหนึ่งคน

5.2 อำนาจหน้าที่ ของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ดังนี้

5.2.1 ให้ความเห็นชอบ แผนพัฒนาตำบล เพื่อเป็นแนวทาง ในการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล

5.2.2 พิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างข้อบังคับตำบล ร่างข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายประจำปี และร่างข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม

5.2.3 ควบคุมการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารให้เป็นไปตามนโยบายและแผนพัฒนาตำบลตาม และกฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับของทางราชการ

5.3 สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลโพรงาม

สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลโพรงามจำนวน 24 คน ดังนี้

5.3.1 นายวัชรพงษ์ ชุ่มคำมี ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

5.3.2 นายคำพันธ์ งามเมือง รองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

5.3.3 นายคณัย กรพระ เลขานุการสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

5.3.4 นางสุวิทย์ ศรีสมิตร สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหมู่ที่ 1

5.3.5 นายเสมียน สอนบุญลา สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหมู่ที่ 2

5.3.6 นายประสงค์ ศรีแก้วนิษฐ์ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

หมู่ที่ 2

5.3.7 นายมานิตย์ ดรหลักคำ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหมู่ที่ 3

5.3.8 นางเบญมาศ อันสังหาร สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

หมู่ที่ 3

5.3.9 นายแสวง เทพวงษา สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหมู่ที่ 4

5.3.10 นายสมพงษ์ ลินตระ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหมู่ที่ 4

5.3.11 นายบุญเลิศ ดรหลักคำ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหมู่ที่ 5

- 5.3.12 นายสุนทร อินทะยะ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหมู่ที่6
- 5.3.13 นายบุญถม ศรีโนรักษ์ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหมู่ที่6
- 5.3.14 นายสัมฤทธิ์ สีลาด สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหมู่ที่7
- 5.3.15 นายประไพ เสมเหลา สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหมู่ที่7
- 5.3.16 นายวิไล ไชยมูล สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหมู่ที่8
- 5.3.17 นายทองใบ รงนาโสม สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหมู่ที่8
- 5.3.18 นายนิรัน ออทะพันธ์ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหมู่ที่9
- 5.3.19 นายชุมพร แสนสุด สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหมู่ที่9
- 5.3.20 นายเกษมสันต์ ครจันทร์โตตรสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหมู่ที่10
- 5.3.21 นายสัมฤทธิ์ สีซอแก้ว สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหมู่ที่10
- 5.3.22 นายชาติร์ สีทองสุด สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหมู่ที่11
- 5.3.23 นายวรรณ ครทานิต สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหมู่ที่12
- 5.3.24 นายชู ทับวิธร สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหมู่ที่12

6. สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลโพนงาม

1. ที่ตั้ง

องค์การบริหารส่วนตำบลโพนงาม ห่างจากที่ว่าการอำเภอโกสุมพิสัย ไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือ ตาม ถนนสายโกสุมพิสัย – ขอนแก่น โดยมีระยะทางห่างจากอำเภอโกสุมพิสัย 18 กิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อกับ ตำบลอื่นๆ ดังต่อไปนี้

- 1.1 ทิศเหนือ ติดต่อกับตำบลหนองบัวและตำบลยางท่าแจ้ง อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม
- 1.2 ทิศตะวันออก ติดต่อกับตำบลหนองบอน อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม
- 1.3 ทิศใต้ ติดต่อกับตำบลแพ่ง อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม
- 1.4 ทิศตะวันตก ติดต่อกับตำบลเขวไร่ อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม

2. เนื้อที่

องค์การบริหารส่วนตำบลโพนงาม มีเนื้อที่ทั้งหมด 29,619 ไร่ หรือ 18,349 ตารางกิโลเมตร

3. ภูมิประเทศ

สภาพภูมิประเทศขององค์การบริหารส่วนตำบลโพนงาม เป็นที่ราบต่ำ ติดกับแม่น้ำชี ทำให้ในฤดูน้ำหลาก จะมีน้ำเอ่อท่วมไร่นาของราษฎรทุกปีและ มีคลองชลประทานผ่านพื้นที่ทำการเกษตรของราษฎรเกือบทั้งหมด

4. เขตการปกครอง

จำนวนหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพนงามมี 12 หมู่บ้าน ดังนี้

- 4.1 บ้านโพนงาม หมู่ที่ 1
- 4.2 บ้านโพนงามหมู่ที่ 2
- 4.3 บ้านโพนสว่างหมู่ที่ 3
- 4.4 บ้านโพนสว่างหมู่ที่ 4
- 4.5 บ้านคอนน้อยหมู่ที่ 5
- 4.6 บ้านม่วงใหญ่หมู่ที่ 6
- 4.7 บ้านคอนจำปาหมู่ที่ 7
- 4.8 บ้านคอนสวรรค์หมู่ที่ 8
- 4.9 บ้านหนองขวนหมู่ที่ 9
- 4.10 บ้านโพนงามหมู่ที่ 10
- 4.11 บ้านม่วงใหญ่หมู่ที่ 11
- 4.12) บ้านโพนงามหมู่ที่ 12

5. ประชากร

ประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตตำบลโพนงาม จำนวนครัวเรือน 1,723 ครัวเรือน
จำนวนประชากร 6,757 คน แยกเป็น ชาย 3,339 คน หญิง 3,418 คน

6. พื้นที่ทำการเกษตร

ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพนงามมีพื้นที่ทำการเกษตร จำนวนทั้งสิ้น 22,215 ไร่ ไร่ใช้ทำนา จำนวน 18,037 ไร่ ทำสวนผัก จำนวน 1,050 ไร่ สวนผลไม้ จำนวน 273 ไร่ ปลูกต้นกก จำนวน 101 ไร่ ปลูกอ้อย จำนวน 315 ไร่ เป็นพื้นที่แหล่งน้ำ จำนวน 7,476 ไร่ เป็นที่สาธารณะ จำนวน 1,544 ไร่ และพื้นที่อื่นๆ 895 ไร่

7. ธุรกิจในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล

- 7.1 โรงเรียนภาคเล็ก 20 แห่ง
- 7.2 ร้านซ่อมรถ 2 แห่ง
- 7.3 ร้านเสริมสวย / ตัดผม 3 แห่ง
- 7.4 ปั๊มน้ำมันขนาดเล็ก (2 หัวจ่าย) 1 แห่ง
- 7.5 ร้านขายของชำ 46 แห่ง
- 7.6 ฟาร์มไก่ 1 แห่ง
- 7.7 โรงงานขนมจีน 2 แห่ง

8. สภาพทางสังคม ด้านการศึกษา

- 8.1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 1 แห่ง
- 8.2 โรงเรียนประถมศึกษา (โรงเรียนขยายโอกาส) 3 แห่ง
- 8.3 โรงเรียนมัธยมศึกษา 1 แห่ง

9. สถาบันและองค์กรทางศาสนา

- 9.1 วัด / สำนักสงฆ์ 7 แห่ง

10. ด้านสาธารณสุข

- 10.1 สถานีอนามัยประจำหมู่บ้าน 2 แห่ง
- 10.2 อัตราการมีสุขุมรดน้ำ ร้อยละ 100

11. ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

- 11.1 การคมนาคม ถนนทุกสายสัญจรได้สะดวก
- 11.2 การโทรคมนาคม โทรศัพท์สาธารณะ 12 แห่ง

11.3 การไฟฟ้า ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพนงามมีไฟฟ้าใช้ครบทั้ง 12 หมู่บ้านและประชากรมีไฟฟ้าใช้ครบทุกครัวเรือน

11.4 แหล่งน้ำธรรมชาติ

11.4.1 ลำห้วย จำนวน 10 แห่ง

11.4.2 หนองน้ำ จำนวน 17 แห่ง

11.5 แหล่งน้ำที่สร้างขึ้น

11.5.1 หนองน้ำ จำนวน 9 แห่ง

11.5.2 ฝายเก็บกักน้ำ จำนวน 7 แห่ง

11.5.3 บ่อน้ำตื้น จำนวน 2 แห่ง

11.5.4 บ่อโยก จำนวน 15 แห่ง

11.5.5 คูกั้นน้ำ จำนวน 2 แห่ง

12. ข้อมูลอื่นๆ

ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ ทรัพยากรป่าไม้ในเขตสาธารณะจำนวน 2 แปลง ที่คงสภาพป่าชุมชนเนื้อที่ประมาณ 1,500 ไร่ โดยสามารถพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวได้ เช่น มุงชีหลงบ้านม่วงใหญ่ และ ไร่หนองเต่าที่บ้านหนองขนวน

13. มวลชนจัดตั้ง

13.1 ลูกเสือชาวบ้าน จำนวน 200 คน

13.2 อาสาสมัครป้องกันภัยพลเรือน จำนวน 60 คน

14. ศักยภาพบุคลากรในตำบล

14.1 จำนวนบุคลากร รวม 33 คน

14.1.1 ตำแหน่งในสำนักปลัด จำนวน 5 คน

14.1.2 ตำแหน่งในส่วนการคลัง จำนวน 3 คน

14.1.3 ตำแหน่งในส่วนโยธา 2 คน

14.1.4 ตำแหน่งในส่วนการศึกษา จำนวน 1 คน

14.1.5 ตำแหน่งในส่วนการเกษตร จำนวน 1 คน

14.1.6 ตำแหน่งในส่วนพัฒนาสังคม จำนวน 1 คน

14.2 ระดับการศึกษาของบุคลากร (พนักงานและเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล)

14.2.1 ประถมศึกษา จำนวน 2 คน

14.2.2 มัธยมศึกษา/อาชีวศึกษา จำนวน 17 คน

14.2.3 ปริญญาตรี จำนวน 13 คน

14.2.4 สูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 2 คน

15. จุดเด่นของพื้นที่ (ที่เอื้อต่อการพัฒนาตำบล) ตำบลโพรงนางมเป็นตำบลขนาดเล็กมีจุดเด่นในการร่วมทำกิจกรรมต่างๆ ในชุมชนเป็นอย่างดี และยังเป็นแหล่งผลิตสินค้า ทอ

เสื่อถัก การเกษตรที่มีชื่อเสียงเช่นปลูกพริก และมีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ได้แก่ วนอุทยานบึงชีหลง ซึ่งเป็นที่อยู่ของลิงแสมชนสีทองอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก มีแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรและการประมง เช่น แม่น้ำชี

7. แนวคิดเกี่ยวกับการสัมภาษณ์

อำนาจวิทย์ ชูวงษ์ (2519 : 229 – 231) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการสัมภาษณ์ ดังนี้

การสัมภาษณ์ (Interview) เป็นวิธีการศึกษาค้นคว้าใช้กันโดยทั่วไปในแขนงวิชาทางสังคมศาสตร์ ผลงานทางด้านสังคมวิทยาที่เป็นผลิตผลของการสัมภาษณ์ วิชาสังคมวิทยาถือว่าเป็นศาสตร์เกี่ยวกับการสัมภาษณ์ กล่าวคือ นอกจากการสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือของการค้นคว้าของนักสังคมวิทยาแล้ว ยังเป็นศิลปะในการติดต่อสัมพันธ์ระหว่างผู้สัมภาษณ์ ผู้ให้สัมภาษณ์ ภายใต้กฎเกณฑ์และมีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมข้อมูล

การสัมภาษณ์เป็นเทคนิครวบรวมข้อมูลที่ใช้กันกว้างขวาง แม้มิได้หมายความว่า จะเป็นเทคนิคที่ดีที่สุดในการรวบรวมข้อมูลทางสังคมได้ในทุกสภาพแวดล้อม ปกติผู้วิจัยจะต้องตัดสินใจเลือกเทคนิคหลายอย่างเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ต้องการ เทคนิคสำคัญอย่างหนึ่งที่ใช้เลือกเทคนิครวบรวมข้อมูล คือ การเข้าถึงข้อมูลที่ต้องการ โดยอาศัยเทคนิคต่างๆ เช่น ถ้าต้องการรวบรวมข้อมูลบางอย่างเกี่ยวกับผู้ติดยาเสพติดที่รักษาตัวอยู่ในโรงพยาบาลอาจทำได้

โดยขอข้อมูลจากรายงานสถิติของ โรงพยาบาลโดยไม่จำเป็นต้องสัมภาษณ์ผู้ติดเชื้อ
โดยตรง เป็นต้น

การสัมภาษณ์และแบบสอบถามเป็นเรื่องเกี่ยวข้องกัน โดยใกล้ชิด การ
สัมภาษณ์คือการใช้แบบสอบถามโดยวิธีถาม โดยผู้สัมภาษณ์เป็นผู้บันทึกข้อมูลเอง แสดงถึง
การโต้ตอบในเชิงสนทนาระหว่างบุคคล แต่แบบสอบถามอาจนำไปใช้ได้โดยไม่จำเป็นต้อง
ถาม โดยเฉพาะแบบสอบถามที่ส่งทางไปรษณีย์

เครื่องมือที่ใช้ในการสัมภาษณ์แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

1. แบบสัมภาษณ์ (Interview Schedule) เหมือนแบบสอบถาม
2. แนวหัวข้อสัมภาษณ์ (Interview Guide) เป็นหัวข้อระบุชนิดของข้อมูลที่

ต้องการ

ลักษณะของการสัมภาษณ์ในการวิจัย

ในการวิจัยทางสังคมนั้น การสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือรวบรวมข้อมูลแบบ
เผชิญหน้ากัน (face-to-face) กล่าวคือ เป็นการรวบรวมข้อมูลซึ่งได้จากคำตอบของผู้ให้
สัมภาษณ์ โดยผู้ให้สัมภาษณ์เต็มใจตอบคำถาม ผิดกับการสังเกตการณ์อาจสังเกตโดยผู้ถูก
สังเกตไม่รู้ตัวก็ได้ การสัมภาษณ์แตกต่างกับการใช้แบบสอบถามอย่างหนึ่งคือ การสัมภาษณ์
นอกจากการตั้งคำถามให้ตอบแล้ว ยังเปิดโอกาสให้ผู้สัมภาษณ์ได้สังเกตบุคลิกภาพของผู้ให้
สัมภาษณ์สภาพแวดล้อมในที่สัมภาษณ์ ภูมิหลังทางสังคมที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของ
บุคคล และยังสามารถได้ข้อมูลลึกซึ้งเกี่ยวกับความตึงเครียด ทัศนคติ และความปรารถนา
ต่างๆของผู้ให้สัมภาษณ์ด้วย

การสัมภาษณ์เป็นเรื่องเกี่ยวข้องกับการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สัมภาษณ์และผู้ให้
สัมภาษณ์ซึ่งมีสถานภาพแตกต่างกัน ความเชื่อถือได้และความถูกต้องของข้อมูลไม่เพียงแต่
ขึ้นอยู่กับคุณลักษณะของแบบสอบถาม ยังขึ้นอยู่กับระดับของการสำรวจความคุ้นเคย
หรือความเชื่อถือซึ่งก่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์กัน ดังนั้น การที่จะเข้าใจการสัมภาษณ์แบบมี
โครงสร้าง จำเป็นจะต้องพิจารณาบทบาทและสถานภาพของผู้ที่เกี่ยวข้องในการสัมภาษณ์
ด้วย

การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) คือ เทคนิคการวิจัยที่พยายามจะบรรยายเนื้อหาของข้อความหรือเอกสาร โดยมีลักษณะสำคัญ 3 ประการ คือ ใช้วิธีการเชิงปริมาณอย่างเป็นระบบและเน้นความเป็นวัตถุวิสัย (Objectivity) และอิงกรอบทฤษฎี การบรรยายนี้จะเน้นเนื้อหาตามที่ปรากฏ ไม่เน้นการตีความหรือการหาความหมายที่ซ่อนไว้เบื้องหลัง ทั้งนี้ผู้วิจัยต้องไม่มีอคติหรือใส่ความคิดความรู้สึกลงของตัวเองเข้าไป (Mayring, 2001 ; Williamson & Long, 2005 อ้างถึงใน แฉ่งน้อย ย่านวารี. เว็บไซต์)

8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พวงทอง โยธาใหญ่ (2545 : 127) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษา : องค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดเชียงใหม่ ประจำปี 2545 การมีส่วนร่วมของประชาชนตามกรอบแนวคิดของ John M. Cohen and Norman T. Uphoff ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น (อบต.) ประจำปี 2545 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติพบว่า โดยเฉลี่ยประชาชนมีส่วนร่วมกับ อบต. ในระดับปานกลาง การมีส่วนร่วมในผลประ โยชน์ โดยเฉลี่ยประชาชนมีส่วนร่วม ในระดับปานกลาง การมีส่วนร่วมในการพยายามติดตามประเมินผล โดยเฉลี่ยประชาชนมีส่วนร่วมในระดับ ปานกลาง

ยิ่งยศ พันธุ์เยี่ยม (2547 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ห้วยกะปิ จังหวัดชลบุรี ผลการศึกษาพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานของ อบต. ในด้านการกำหนดนโยบายและแผนงานอยู่ในระดับมาก ด้านการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง และด้านการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง ระดับปัญหาการให้ประชาชนมีส่วนร่วมต่อการบริหารงานของ อบต. อยู่ในระดับน้อย และการกำหนดแนวทางในการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานของ อบต. นั้นเปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมคิด ร่วมทำกับ อบต. ผ่านทางเวทีประชาคม มีการคัดเลือกตัวแทนประชาชนเป็นคณะกรรมการในขั้นตอน การบริหารงานของ อบต. เพื่อความโปร่งใส และส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน ทางด้าน อบต. ก็จะเน้นการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้เข้าถึงกลุ่มประชาชน รวมถึงการให้ความรู้เกี่ยวกับ

การเมือง การปกครอง และหลักประชาธิปไตยต่อประชาชน เพื่อให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานของ อบต. เพิ่มขึ้น

เกศิณี พรหมตัน (2550 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ของเทศบาลตำบลแม่ใจ จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ในระดับมาก ซึ่งส่งผลการศึกษาเป็นไปตามสมมติฐานดังกล่าว จึงยอมรับสมมติฐาน

สถานภาพส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างได้แก่ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ และตำแหน่งในสังคมมีผลต่อการมีส่วนร่วมที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐาน ปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศของผู้ตอบแบบสอบถามไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วม

นอกจากนี้ผลการศึกษาพบว่า สมาชิกในชุมชนในเขตเทศบาลตำบลแม่ใจยังไม่ค่อยเข้าใจในบทบาทและหน้าที่ของตนเองต่อการเข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอแนะปัญหา ส่วนใหญ่ยังคิดว่าเป็นหน้าที่ของหน่วยราชการและภาครัฐ ส่วนปัญหาและข้อจำกัดด้านงบประมาณ สายการปฏิบัติงานการบังคับบัญชาที่ซับซ้อน ทำให้โครงการที่บรรจุไว้ในแผนไม่ได้รับการดำเนินการอย่างแท้จริง

เอี่ยมอารีย์ เงินใส (2551 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลเวียง อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ผลการศึกษาพบว่า

ระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น (แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา พ.ศ. 2551 – 2555 แผนพัฒนาสามปี พ.ศ. 2551 – 2553 และแผนแม่บทชุมชน)ของประชาชน ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (การดำเนินการ) ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในการพยายามประเมิณผล อยู่ในระดับปานกลาง กิจกรรมที่ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาของ อบต. มากที่สุด คือ การเข้าร่วมประชุมประชาคมหมู่บ้าน รองลงมา คือ การเข้าร่วมการประชุมของคณะกรรมการหมู่บ้าน และมีส่วนร่วมน้อยที่สุด คือ อื่นๆ โดยประชาชนจะเข้าไปมีส่วนร่วม

โดยสมัครใจมากที่สุด รองลงมาเป็นการได้รับการแต่งตั้ง และการชักชวนจากผู้อื่น เหตุผลที่ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ได้แก่ ทำให้การบริหารงานของ อบต. มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สนองตอบความต้องการและแก้ไขปัญหาได้ เป็นโอกาสได้เข้าร่วมรับผิดชอบท้องถิ่นของตนเอง สร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน ได้รับประโยชน์ เช่น ด้าน สาธารณูปโภค สาธารณูปการ การศึกษา สาธารณสุข ฯลฯ ตระหนักว่าเป็นส่วนหนึ่งของหน้าที่และการแสดงสิทธิ อีกทั้งทำให้ได้รับทราบและควบคุมการทำงานของ อบต. ด้วย

สำหรับเหตุผลที่ประชาชนไม่เข้าร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เนื่องจากงบประมาณที่ อบต. สนับสนุนไม่เพียงพอตามความต้องการและมีตัวแทนอยู่แล้ว ส่วนการไม่เข้าใจขั้นตอนการจัดทำแผน/ความสำคัญของการเข้าร่วมจัดทำแผน ขั้นตอนในการจัดทำแผน มีหลายขั้นตอน และมีความยุ่งยาก อีกทั้งการที่จะทำให้เสียเวลาทำมาหากินนั้น ไม่ใช่เหตุผลสำคัญของการไม่เข้าร่วมการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

อดิสรณ์ ชัดสีใส (2551 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นในอำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า

กระบวนการในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ประกอบด้วย ขั้นตอนเตรียมการจัดทำแผน การรวบรวมข้อมูลและปัญหาสำคัญ การวิเคราะห์ศักยภาพการพัฒนาของท้องถิ่น ในปัจจุบัน การกำหนดวิสัยทัศน์ การกำหนดพันธกิจ การกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาและแนวทางการพัฒนา การกำหนดจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนา การกำหนดเป้าหมายการพัฒนาท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก และเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ความต้องการ และร่วมตรวจสอบกระบวนการจัดทำแผนทุกขั้นตอน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือก โครงการ กิจกรรม เสนอปัญหา มีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่นการทำประชาคม มีส่วนร่วมในการใช้บริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล ตรวจสอบการทำงาน of องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในบางครั้งเท่านั้น ทั้งนี้ประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่ให้

ความสำคัญในการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากนัก มองว่าเป็นหน้าที่ของภาครัฐ และตนเองขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ปัญหาและอุปสรรคการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น พบว่า ประชาชน ไม่มีเวลาที่จะเข้ามามีส่วนร่วมจัดทำแผนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่มีความรู้เกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขาดการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เกี่ยวกับแผนพัฒนาท้องถิ่นให้ประชาชนได้รับทราบและเข้าใจ ปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า ขาดการประชาสัมพันธ์ ขาดการประสานงานขอความร่วมมือ สนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ ระดับอำเภอ และจังหวัด ปัญหาการสื่อสารกับประชาชนในชุมชน/หมู่บ้านชาวไทยภูเขา ขาดข้อมูลที่ทันสมัย ระยะเวลาในการจัดทำแผนพัฒนา เร่งรีบ และบางส่วนมีความเห็นว่า ขาดการคำนึงถึงปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของประชาชน

เมตตา แก้วอุดม (2552 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี (2552-2554) กรณีศึกษา : องค์การบริหารส่วนตำบลคลองประเวศ อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการศึกษาวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองประเวศ ซึ่งตอบคำถามได้ถูกมากที่สุดจำนวน 376 คน คิดเป็นร้อยละ 93 และตอบคำถามผิดมากที่สุดจำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 26.4 การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองประเวศ ของประชาชน พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบล อยู่ในระดับมีส่วนร่วมปานกลาง และมีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี (2552-2554) ของประชาชนองค์การบริหารส่วนตำบลคลองประเวศ ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี (2552-2554) ขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองประเวศ ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี องค์การบริหารส่วนตำบลของประชาชนตำบลคลองประเวศ จากการศึกษา พบว่า เพศ อายุ

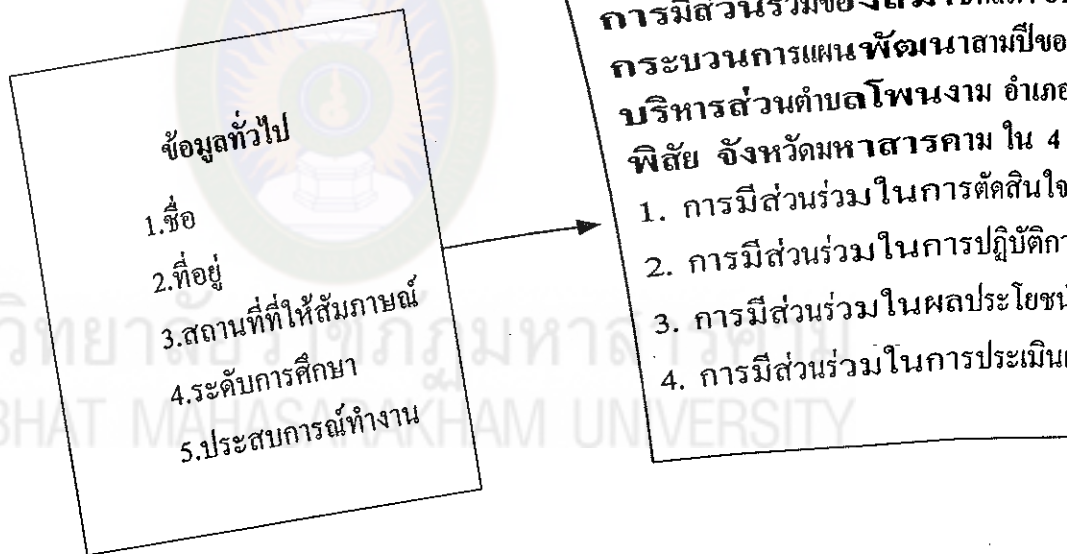
สถานภาพ การศึกษา อาชีพ และระยะเวลาที่อาศัยอยู่เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี

จากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวข้างต้น ผู้ศึกษาได้นำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบล โพนงาม อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม คือ ปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชน ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่

สำหรับการศึกษาค้นคว้าอิสระในครั้งนี้ เป็นการเลือกศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล โพนงาม ใน 3 ด้าน คือ (1) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (2) ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ และ (3) ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล และเลือกตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และระยะเวลาที่อยู่อาศัย ปัจจัยสนับสนุน คือ การได้รับข่าวสารความรู้เกี่ยวกับเรื่องการวางแผน และแผนพัฒนาท้องถิ่น

9. กรอบแนวคิดการศึกษา

จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในกระบวนการแผนพัฒนาสามปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลโพนงาม อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ซึ่งการจัดทำแผนพัฒนาองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเน้นการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นตัวแทนของประชาชน โดยตรงตามหลักของการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาผู้ศึกษาจึงใช้กรอบแนวคิดการศึกษาประกอบด้วย การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การร่วมในการปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล ตามแผนภูมิที่ 4 ดังนี้

แผนภาพที่ 4 : กรอบแนวคิดการศึกษา